

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasbos petit sor 10 kr.
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.

A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdá-jában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizetési felhívás

„BÁCSKA”

XXI. évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

Neptanítók számára:

Egész évre . . . 4 ft.
 Fél évre . . . 2 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor** és fia könyv- és könyvnyomdá-jába küldendők.

Az államosítás.

Zombor, 1898. június 23.

Általános érdeklődéssel várja az ország közvéleménye a közigazgatás államosítását. Az országgyűlésnek már legközelebb az új törvények megalkotása lesz feladata. A reformjavaslatok már ki vannak dolgozva s mihelyt alkalmas idő kínálkozik, a kormány módot és alkalmat nyújt arra, hogy az egyes szakkitűnőségek nyilatkozzanak, de a sajtó útján mindenki elmondhassa véleményét erről a nagyfontosságú kérdéstről, mely bizonyára érdekelni fogja az egész országot.

A közigazgatás rendezésére vonatkozó törvényjavaslatok nagyon természetesen az 1891. évi XXXIII. t. cikkben kimondott elvből indulhatnak ki. Ennek a tisztán elvi jelentőségű törvénynek első szakasza szerint a közigazgatás a vármegyékben állami feladatot képez, melyet kinevezett állami közegek intéznek részint önállóan, részint a törvény korlátai közt, önkormányzati elemek közreműködésével. Hozzá kell még tennünk, hogy ezt az alapvető megfelelő alkalmazással keresztül viszik a községek és a városokra vonatkozó javaslatokban is, mivel a közigazgatást államosítani és egyöntetűen akarjuk rendezni az egész vonalon.

Immár hét esztendeje annak, hogy a köz-

igazgatás államosításának elvét törvénybe iktattuk és ezen törvényben a belügyminiszter részére adott utasításnak csupán utolsó pontját valószínűsíthettük meg eddig és pedig az 1896. évi XXVI. t. c. alapján felállított és 1897. évi január elsejétől kezdve működő közigazgatási bírósággal, melynek létesítése a sok reform között szintén ennek a Bánffy-kormányának a nevéhez fűződik. De égünk a becsúgytól, hogy abban a hét év előtt hozott törvényben foglalt utasítást minél előbb teljesítsük, azt továbbra el ne odázzuk, sőt a községek és városok rendezésével azt az utasítást jelentékenyen kibővítsük. Miként Perczel Dezső belügyminiszter ígérte, ki lankadatlan buzgósággal dolgozik a reform előkészítésén, a közigazgatás rendezésére vonatkozó törvényjavaslatokkal mindjárt a vám- és kereskedelmi, valamint ezzel kapcsolatos ügyek elintézése után nyomban foglalkozik a képviselőházzal.

Talán még egyetlen reform sem érlelődött meg annyira a közvéleményben, mint a közigazgatás államosításának és a közigazgatási tisztviselők kinevezésének kérdése. Ma már az államosítást követeli az egész ország, annak a néhány késői municipálistának kivételével, kiknek sopánkodása pusztán arra a körülményre vihető vissza, hogy nincsenek kellőben tájékozva a dolgok fejlődéséről, a régi eszmekörben mozognak, a melyből kibontakozni nagynehezen vagy egyáltalán nem tudnak. Ezek a jó urak észre sem veszik, hogy lassankint, fokozatosan ma már államosítva van a közigazgatás, habár még a törvényhatóságok és községek úgy választják tisztviselőiket. De ezek a választott tisztviselők mint végrehajtó közegek tulajdonképpen állami feladatot végeznek. A helyi érdeki ügyek vajmi csekély csomót tesznek ki. Ezeket az országos törvényeket, miniszteri rendeleteket és utasításokat pedig egyformán kell végrehajtani; ezeket az országos ügyeket egyenlő elvek szerint kell kezelni Máramaros megyében úgy, mint Zalában, Trencsénben és Brassó megyében.

A tisztviselőválasztás helyi érdeke tehát már ebből a szempontból is elenyészik. De előtérbe lép ama nagyfontosságú, országos érdek, hogy kitűnően iskolázott, tartós és biztos létfeltételekkel bíró tisztviselői kar vigye a közigazgatási teendőket és ez irányban egyedül a kinevezési rendszer mellett fogunk célt érni.

A mai közigazgatási tisztviselői kar helyzete nézve ezuttal csak egyetlen körülményt emelünk ki. Eltekintve attól, hogy a vármegyei tisztviselők fizetése, javadalmazási, nyugdíj- és egyéb ellátási ügye vármegyénként különféle elvek és mértékek szerint van megállapítva, a köztisztviselői existencia egyik legfontosabb tényezője, az előléptetés, jóformán terra incognita a vármegyei közigazgatási karban. A párt-, klikk- és családi befolyásokon kívül, melyek a tisztviselőválasztásokon érvényesülni szoktak, többször a jól megérdemelt előléptetésben az érdemes közigazgatási tisztviselő már azért sem részesülhet, mivel ebben a szűk vármegyei keretben ez nem lehetséges. A közigazgatási tisztviselő ehhez az egyetlen vármegyéhez van köve. Ebben a tekintetben sokkal előnyösebb a helyzetük az állami közigazgatási tisztviselőknél és a királyi bíróságok tagjainak, kik a mellett, hogy existenciájuk véglegesen biztos, az előléptetésnél nem mellőzhetők, ha csak valami különös ok fenn nem forog. Ámde a közigazgatási tisztviselőnek a legjobb körülmények között is várni kell mindaddig, míg a saját vármegyéjénél egy-egy magasabb állás megüresedik, más vármegyéhez persze nem mehet. Ha ellenben az összes vármegyei tisztviselői státusát egybe foglaljuk, miként ez a kinevezési rendszerrel történik, úgy az előléptetés átlagos aránya sokkal kedvezőbb lesz. Ezt különben legjobban tudja a közigazgatási tisztviselői kar, mely már ebből a szempontból is óhajta várja a kinevezési rendszer behozatalát.

A vármegyei önkormányzatnak magának is egyik leggyöngébb oldala volt ez a tisztviselőválasztási rendszer. Megválaszthatta ugyan a tisztviselőjét a vármegye, de a miniszter az ő legfőbb fejelemi hatósága alapján elcsaphatta őt. Már most az önkormányzat sokkal nagyobb erőt nyer az által, ha a választási jog helyébe az ügyek vitele tekintetében az önkormányzati testületnek avagy egyes szakbizottságainak szélesebb körű és hatályosabb ellenőrzési jogot biztosítunk, miként ezt tényleg a készülő reform keretében tervezik. Annyi bizonyos, hogy az önkormányzat gyakorlása sokkal erőteljesebb, hatásosabb és célszerűbb lesz, mint eddig volt.

A „BÁCSKA” tárcája.

A GYÉMÁNTKÖSZÖRÜS.

R. Bonin H. regénye.

Fordította: Szöllösi Jenő.

(Folytatás)

(17.)

Tizenhatodik fejezet.

A Synder Ottó amsterdami gyémántkőszőrítő cég még a gyémántlopás napján körlevelet bocsájtott ki s sok ezer példányban küldte szét minden ismerősének s a címtárban fellelhető minden ékszerésznek, zálogháznak, arra kérve őket, hogyha netalántan az itt leirt s tőle ellopott kő kezükigébe kerül, tartsák azt vissza az eladóval egyetemben s tudósítsák őt táviratilag erről. A gyémántot brilliánsnak jelezte, 15 lapra felülről, 7 lapra alulról csiszolva, tiszta vízben halvány finom sárga töréssel, 22 $\frac{7}{10}$ karat súlyu, alulról a 4. lap nincs tisztára kicsiszolva.

Ép azon időben, mikor a Donna Anna Hamburgban borgonyzott, sürgőnyt kap a Synder cég, melyben egy hamburgi ékszerész adja tudtára, hogy a keresett kő tulajdonában van, egy ottani ékszerész útján került hozzá, aki mostanában nyitott üzletet s a kibocsájtott körlevélről tudomást nem vett.

A Synder cég rögtön tudomására adta Blomkisz urnak e ténny, aki a sürgőnyi tudósítást Hamburgban kapta kézhez, ez okozta, mint olvasóink erre emlékeznek, cuxhaveni utjának elodázását.

A Synder cég eme távirata nem kis meglepetésbe ejtette Blomkisz urat. Elhagyta a rendőri lakot s egyenesen a nevezett ékszerészhez sietett. Az aranyműves bebizonyította kitől vette a gyémántot s Blomkisz rögtön annak felkeresésére indult.

— Nagyon sajnálom, hogy a körlevél nem jutott el hozzám, mondá az ékszerész a hollandi tudakozónak. Csak mostanában nyílt meg az üzletem s így Synder ur előtt bizonyosan ismeretlen vagyok, nem küldte körlevelét, pedig annak birtokában lefűlelhettem volna a tolvajt. A mi üzletünk olyan, uram, folytatá mintegy bocsánatkérően az ékszerész, hogy nem kérdezősködtünk, kutathatunk, mert az ékszerek eladói, rendszeren előkelő emberek, türelmetlenkedni, röstelnék a dolgot s elmennek, elvinnék a tárgyakat oda, ahol tán kevesebbre becsülik a holmit, pótom pénzt adnak érte, de nem kuttatják mindeufelé kellemetlen kérdéssel. Különösen ha egy gyémántot adnak el, sajátos körülmények forognak fenn. Nem szabad kérdezősködniük.

— Elhiszem, uram, de, ugyebár, lesz oly szives, és leírja nekem, mint nézett ki azon egyén, kitől ön a gyémántot vette?

— Külseje bizalmat keltő volt. Csinos, magasra termett ember, fekete hajjal, fekete szemmel, idegen kiejtéssel beszélt németül, úgy mint a hollandok. Erősen alkudott, s nem adta oly olcsón, hogy gyanum felébredt volna, volt a szolgálatkés felvilágosítás.

— Megtudta nevét is? kérdé Blomkisz.

— Igen. Könyvembe John Murman nevet írt, Londonból.

— Tudja talán, hol tartózkodik az illető?

— Nem; azt mondta legközelebb Buenos-Ayresba megy — és másnap tényleg oda indult egy gőzös.

Blomkisz uram elbucszván innen, Synderéknek a következőket sürgönyözte Amsterdamba: „Az a fekete szemű munkás, ki Sivers-szel együtt dolgozott s a követ csiszolta, elutazott e, vagy távol volt-e azóta az üzlettől?”

— Nem! folyton az üzletben volt, szolt a rövid válasz.

— Így hát Sivers volt az eladó, következtette Blomkisz, s ha csakugyan Buenos-Ayresba vitorlázott, üthetem a nyomát, mormogott kedvetlenül a titkos rendőr. — De mégis csak titokzatos egy dolog ez, gondolá tovább. Annak az embernek van egy imakönyve, mely

Hamburgba igazít, s ő Hamburgba jön a követ eladni s innen indul Amerikába, holott közelebb és biztosabb a londoni, vagy francia, vagy akár a belga kikötők bármelyike! Mért épen Hamburg? Ennek tulajdonitok valamit. Ki kell itt derítenem a világosságot s ebben a vén kisasszony jó segedelem, remélem.

Két órával utóbb Cuxhavenben szállott ki Blomkisz uram, s kísérőjével egyetemben a rendőrségre tartott. Nemsokára a felhívott Elmenreich Rebeka is ott volt.

A szegényes öltözte ellenére az uri nő benyomását keltette az öreg nő Blomkiszban s udvariasan viselkedett vele szemben.

— Nagyon sajnálom, tisztelt kisasszonyom, hogy zavarnom kellett, de hivatalom kényszerít rá, hogy itt kihallgassam. Az amsterdami titkos rendőrség tisztje vagyok — a dolog különben nem illeti egyenesen kegyedet. Amit kegyed itt nekünk és kérdéseinkre felelni fog, tisztán szíveségből teszi, tette hozzá könnyedén Blomkisz, mindamelllett meg kell önt esketnünk — van e itt rabbinus Cuxhavenben? — Kegyed izraelita vallasu, nemde kisasszonyom?

Az öreg nő hol elpirult, hol elhalványodott, elállt a lélegzete, habozott a válaszával.

Hivatalnok előtt, kinél minden kiejtett szava oly titok marad, mintha ki se mondta volna, nem restelje a dolgot, feleljen hát bátran kérdésemre, kisasszonyom, biztatta Blomkisz.

— Bátyám tud-e róla, hogy ön ide jött? kérdé félelemtől elteltlen a nő.

— Igen, az ő tudtával vagyok itt, felelé Blomkisz.

— Ob, jaj, akkor kیهeztetnek engem, jajgatott ünfeledten az éltes hölgy.

— Nem, azt nem fogja megtenni, kisasszonyom, van eszköz és hatalom a kezünkben, melylyel kényszeríteni fogjuk, hogy ne tegye, nyugtatta meg egész határozottsággal Blomkisz. . . Kegyed tehát keresztény, kisasszony? legalább kérdésemre adott hallgatagsága ezt sejteti velem.

— Igen, az vagyok, sóhajtott Elmenreich Rebeka.

Vármegyei közgyűlés.

A vármegyenek folyó hó 11-én dr. Vojnits István elnökle alatt megtartott közgyűlésén az egyes ügyek a következőleg intéztettek el:

Alispáni jelentés a közügyek állapotáról. — A jelentést egyhangu helyesléssel tudomásul vették. Lapunk más helyén egész terjedelmében közöljük.

Bellügyminiszeri rendelet az ebado szabályrendelet módosítása tárgyában. — Kiadatik az alispánnak, hogy a módosításra nézve tegyen előterjesztést.

Bellügyminiszeri intézkedés a már engedélyezett irnoki állásokon felül még két központi irnoki állásnak az államkincstár terhére történt engedélyezéséről. — A miniszter a már engedélyezett 2 központi és járási irnoki álláson kívül még 2 központi irnoki állást engedélyezett.

Földmíveléstudományi miniszeri rendelet a munkás segélyalapok kezelése tárgyában szabályrendelet alkotása iránt. — A tervezet elfogadottat s a kellő meghirdetés után jóváhagyás végett felterjesztetik a bellügyminiszterhez.

Bellügyminiszeri rendelet néhai Maximovits Szilárd árvaszéki ülnök halálának negyedik évfordulójának engedélyezése tárgyában. — Az előre nem látott kiadások terhére 350 ft megszavaztatott.

Zólyom vármegye közönségének átírata, a katonai oldalfegyver szolgálaton kívüli használatának szabályozása tárgyában. — Tudomásul vétetik.

Arad sz. kir. város közönségének átírata a szabadság és alkotmányért küzdött 1848/49 es hónapok iránti kegyelet és hala érzetnek jegyzőkönyvileg leendő megőrkítése tárgyában. — Tudomásul vétetik.

Heves megye közönségének átírata a szocialista bajok orvoslása iránt. — Tudomásul vétetik.

Főispán ur átteszi a számonkérésék alkalmával felvett jegyzőkönyvet. — Tudomásul vétetik.

Alispáni előterjesztés a faiskoláról s fásításról alkotandó szabályrendelet tárgyában. — A tervezet elfogadottat s a kellő meghirdetés után felterjesztetik a bellügyminiszterhez.

Alispáni előterjesztés a magán ménék megvizsgálása tárgyában alkotandó szabályrendelet iránt. — A tervezet elfogadottat s a kellő meghirdetés után felterjesztetik a bellügyminiszterhez.

Alispáni jelentés a törvényhatóságnak az adai Szarvas Gábor szobor leleplezési ünnepélyén történt képviseltetéséről. — Schlagger Gyula árvaszéki elnök vezetése alatt a vármegye küldöttségileg képviseltette magát.

Alispáni jelentés Tarczay Dezső főszolgabíró részére engedélyezendő szabadságidő tárgyában. — 3 hónapi szabadságidő engedélyeztetett.

Alispáni előterjesztés a vármegyei nyugdíjalap tőkénének az 1897. évben előállott hiány mikénti fedezése tárgyában. — A közgazdasági és közművelődési alaptól fedeztetik.

A vármegyei gazdasági egyesület kérvénye állandó segély megszavazása tárgyában. — E tárgynál felszólalt Rác György s alapos fejtegetéssel mutatott reá a segélyezés szükségességére és fontosságára. A kérvény az alispánnak adatott ki előterjesztés végett.

A vármegyei gazdasági egyesület kérvénye az idei löverseny díjához egy bizonyos összeg megszavazása tárgyában. — 400 frtot szavaztak meg.

Az „Országos középiskolai tanár-egyesület“ kérelemlevele a felállítandó „Szarvas“ szoborhoz leendő anyagi hozzájárulás iránt. — 50 frt szavaztatott meg.

Maximovits Szilárd elhalálása folytán az árvaszéki elnökhelyettes kirendelése. — Elnök-helyettesé Scultély Jenő árvaszéki ülnök rendeltetett ki.

Zenta városánál folyó évben megejtendő községi képviselők választásához választási elnök kiküldetése. — Fribil Ernő főügyész küldetett ki.

A megyei nyugdíjkezelő választmány jelentése Mattyasovszky Dezső megyei irnok nyugdíjaztatása tárgyában. — Nyugdíjaztatott.

Bács-Földvár község képviselőtestületének határozata a szerb egyházközség részére megszavazott 100 frt segély tárgyában s ez ellen Grosz Illés által beadott felelkezés. — A határozat feloldatik.

— Nos, hát akkor az esküt itt, a hivatalnok előtt is leheteti.

A hivatalnokok beszólítottak s Elmenreich Rebeka letette az esküt.

Miközben az alábbi jelenet játszódott le:

— Elmenreich kisasszony, szolt a bíró, felemelvén a feszületet... Ön most...

Elmenreich kisasszony félbeszakítja szavaiban.

— Bíró uram, én nem vagyok kisasszony.

— Nem-e? szolt ez elcsudálkozottan.

— Nem, szolt a hölgy, huszonnegy éve annak, hogy férjhez mentem, férjem holt... Batáviába ment és ott meghalt.

— Meg is voltak esketve, hol?... kérdé a bíró.

— Igen, a hamburgi Elizia templomban, ahol át is tértem, a templom könyvei elégték, de az eskető levél megvan, otthon van lakásomon.

— Hogy hívták férjét?

— Kapitán Kurt van Heeren, Amsterdamból — akkoriban itt lakott Neptun nevű hajóján.

— Két éves házas koromban Batáviába ment s azóta nem hallottam felőle, csak ép egyszer, elutazása után egy évvel, hogy Batáviában meghalt.

— Erről írást sohasem kapott? szolt bele a figyelmes Blomkisz.

— Nem, uram!

— Hány éves volna ma az a Kurt van Heeren? kérdé tovább Blomkisz.

— Ma?... az öreg nő elgondolkodott... Ugy 69 éves körülbelül.

— Hosszu törzű, rövid lábú ember, világos szemekkel, nemde? tapintgatott tovább nagy érdeklődéssel Blomkisz.

— Ön ismerte, uram, kiálta könyves szemekkel a a nő, igen, ilyen volt, egészen ilyen.

— Ez különös, szolt fejcsoválva Blomkisz, nagyon különös.

Hódságh község képviselőtestületének határozata az árvtári számadások elkészítéséről az ottani jegyzőnek megszavazott jutalomdíj tárgyában. — Jóváhagyatik.

Pivnicza község határozata 1895—96. községi pótdadó leírásának megtagadása tárgyában. — Tudomásul vétetik.

Vilova község határozata 6000 frt vasuti hozzájárulási kölcsön felvétele tárgyában. — Jóváhagyatik.

Tiszakálmánfalva község határozata 15,000 frt vasuti hozzájárulási kölcsön felvétele tárgyában. — Jóváhagyatik.

Kovács Mihály és társa és Salamon Dénes felelkezés Zenta város módosított szervezési szabályrendelete ellen. — Pótlás végett kiadatik a főszolgabírónak.

Gergely János és társainak felelkezése Kis-Hegyész község képviselőtestületének a bacsér vízi túsulat járuléka érdekében hozott határozat ellen. — A felelkezésnek hely adatik.

Novakov Pál szabályi lakosnak felelkezése Szablya község által az ó-becse—ujvidék—titeli helyi érdekű vasutára megszavazott hozzájárulás érdekében hozott határozat ellen. — A határozat jóváhagyatik.

Aman József és társainak felelkezése Apatin község által, marhabajtó-ut kijelölése és annak feuntartása érdekében hozott határozat és alkotott szabályrendelet ellen. — A határozat feloldatik.

B.-Martonos község képviselőtestületének határozata házihelyek eladása tárgyában s ez ellen Csikós Ferenc és társai felelkezése. — A felelkezés elutasítottatik.

Bezdán község képviselőtestületének egy kiségitő női kézimunka-tanítónő alkalmazását, gazdasági ismétlő iskola szervezését és Hadanich Gyula tanítót 30 frt lakbérben való részesítését megtagadó határozata ellen az ottani r. kath. iskolaszék által beadott felelkezés. — A határozat feloldatik.

Cserevka község képviselőtestületének határozata a községi orvos részére a trachomások ingyenes gyógyításáért megszavazott jutalom tárgyában s ez ellen Lelbach Ádám felelkezése. — Jóváhagyatik.

O-Becse község képviselőtestületének határozata a szállási tanítói fizetés leszállítása tárgyában s ez ellen az ottani r. kath. iskolaszék felelkezése. — Feloldatik.

Ugyanannak határozata a külvárosi iskolakert használatára tárgyában s ez ellen a r. kath. iskolaszék által beadott felelkezés. — Jóváhagyatik.

B.-Keresztur község képviselőtestületének határozata a díjnoki állás rendszeresítése tárgyában s ez ellen Arnold Károly felelkezése. — Feloldatik.

Rigyeza község képviselőtestületének határozata a vízlevezető árkok helyreállítása tárgyában s ez ellen Preininger János és társai felelkezése. — Jóváhagyatik.

Temerin község képviselőtestületének határozata a lámpák besztintetése tárgyában s ez ellen Grün Jakab felelkezése. — Feloldatik.

O-Sztopár község képviselőtestületének határozata a községi orvosi lak biztosítása céljából megveendő lakház tárgyában s ez ellen Depalov Tósa és társai felelkezése. — Feloldatik.

Ugyanannak határozata a községi jegyzői lak helyreállítása tárgyában s ez ellen Mily Svetožár községi jegyző felelkezése. — Részben jóváhagyatik, részben feloldatik.

Ugyanannak határozata a „Tatos“-fele kaszáló bérbeadása tárgyában s ez ellen Fernbach Márton bacs-besztováci lakos felelkezése. — Jóváhagyatik.

Bács-Földvár község képviselőtestületének határozata a járásosztási perben való képviseltetése tárgyában s ez ellen Grosz Illés felelkezése. — Részben jóváhagyatik, részben feloldatik.

Tovarisova község képviselőtestületének határozata a fogyasztási adókezelési jutalek hovatfordítása tárgyában s ez ellen Eimann Elek felelkezése. — Feloldatik.

Ugyanannak határozata Vidákovits Miklós fogyasztási adójának elengedése tárgyában s ez ellen Bugarszki Lázár községi bíró felelkezése. — Feloldatik.

Dantova község képviselőtestületének határozata a nagygyűlésen résztvett tanítók napidíj és fuvarköltsége tárgyában s ez ellen Burányi Ferenc felelkezése. — Részben feloldatik, részben jóváhagyatik.

— Vannak-e gyermekei, asszonyom, kérdé most Blomkisz.

— Igen, egy fiam.

— Hol maradt az? meghalt? kutatta a hollandi.

— Igen, zokogott a nő, bátyám elvitte, hogy majd a rokonok felnevelik s ott meghalt.

— Van-e róla írása, kérdé Blomkisz.

— Az nincs! Bátyám szóval adta tudtomra, mikor megjött.

— Honnan?

— Párisból.

— Ez mégis különös, kiálta Blomkisz, most már felizgatva.

— Miért vette kegyed fel leánynevet, vágott most a beszédbe a cuxbaveni rendőrszt.

— A bátyám kényszerített rá. Azt mondta, örültségemben követtem el a bolond tettet, az egész házasság érvénytelen s elhagy veszni éhen, ha nem ugy élek ez tán, mintha soha férjhez se mentem volna.

Mindarról, a mit az öreg nő itt vallott, jegyzőkönyvet vettek fel s ő azt alá is írta teljes nevével: Van Heeren Rebeka szül. Elmenreich Rebeka, s meg esküdött rá, hogy mindent legjobb belátása szerint, tiszta lelkiismerettel mondott el.

Ezzel véget ért az öreg asszony különös kihallgatása.

— Csodálatos dolgok ezek, mondogatta magában Blomkisz Hamburgba való hazatartásában. Az elulajdonított gyémántot illetőleg most gyanus az öreg van Heeren, a betyár kapitány, továbbá Elmenreich Sámuel, Rebeka és meg egy fia, a ki oly halállal halt el, mint az a famozus kapitány. Különbben a vén huncutra itt a história, mindig az asszonyok ördöge volt, — de hogy körmére ég még a vén fickónak ez a história, hiszem, merem binni.

(Folyt. köv.)

O-Becse község képviselőtestületének határozata Matkovics Lajos örökösének tulajdonát képező marhának a legelőről való kitiltása tárgyában s ez ellen Matkovics Lajosné zentai lakos felelkezése. — Feloldatik.

Csisa Károly felelkezése Csantavér község képviselőtestületének az állatvadászokra a körállatorvos díjazása tárgyában hozott határozata ellen. — Jóváhagyatik.

O-Becse község képviselőtestületének határozata Valik Jakab helyettes tanító részére megszavazott 15 frt és Feszli György papnövendék helyettes tanítónál való alkalmazása tárgyában s ez ellen O-Becse község előjárósága által beadott felelkezés. — Feloldatik.

Nemes-Militics község képviselőtestületének határozata az iskolaépítés tárgyában s ez ellen Horváth Gyula és társai által beadott felelkezés. — Feloldatik.

Katymár község képviselőtestületének határozata Latinovits Szaniszló volt községi helyettes jegyző lakbérilletménye tárgyában s ez ellen Latinovits Szaniszló által beadott felelkezés. — Feloldatik.

O-Sztopár község képviselőtestületének határozata Raczkov Nikola községi bíró és Popity Mladen bázispénztárnok terhére fenálló 176 frt 49 kr elengedése tárgyában s ez ellen Bunyevcevsz Szima és társai által beadott felelkezés. — Feloldatik.

Bács-Földvár község képviselőtestületének határozata a Lakatos Béla-féle tartozás elengedése tárgyában s ez ellen Jager János által beadott felelkezés. — Jóváhagyatik.

O-Becse község képviselőtestületének határozata a tanítói testület földilletmények adója tárgyában s ez ellen az ó-becsei tanítótestület által beadott felelkezés. — Jóváhagyatik.

Bács-Feketehegy község képviselőtestületének határozata Hégel Vilmos vásárberlő kérvénye tárgyában s ez ellen Hégel Vilmos által beadott felelkezés. — Jóváhagyatik.

O-Becse község képviselőtestületének határozata Zsékits Mária kézimunka-tanítónő kérvénye tárgyában s ez ellen nevezett által beadott felelkezés. — Jóváhagyatik.

Turia község képviselőtestületének határozata ingyenes házihelyek kiosztása tárgyában s ez ellen Sztójkov Nikola által beadott felelkezés. — Jóváhagyatik.

Zenta város képviselőtestületének határozata a gőzfürdő felépítése tárgyában. — Tudomásul vétetik.

Dr. Mikosevits Kanut főszolgabíró jelentése Torday Kálmán ügyvédi munkadíjai tárgyában. — Tudomásul vétetik.

Tovarisova község képviselőtestületének határozata a községi pénzkezelők által nyújtandó biztosíték tárgyában. — Tudomásul vétetik.

Kulpin községnek 1000 frt ideiglenes kölcsön felvétele iránt hozott határozata. — Jóváhagyatik.

Bukin község képviselőtestületének temetőhely kihasítása iránt hozott határozata. — Jóváhagyatik.

Veprovác község képviselőtestületének a kültéri harangozó köteleessége s javadalmazása iránt hozott határozata. — Jóváhagyatik.

O-Sztopár község képviselőtestületének határozata az orvos fizetésének felemelése tárgyában. — A fizetés 800 frtban állapítottatik meg.

O-Kanizsa község szabályrendelete a községi közlegelő használatára tárgyában. — Kiadatik a tisztii főügyésznek.

Zenta városának a peronospora elleni védekezés tárgyában alkotott szabályrendelete. — Véleményezés végett kiadatik a tisztii főügyésznek.

A titeli rétkelőbizottság határozata a „Csajkás Hirlap“ pártolása tárgyában. — Feloldatik.

Alsó-Kovil község képviselőtestületének határozata az ó-becse—ujvidék—titeli h. é. vasút részére adandó újabb hozzájárulás tárgyában. — Jóváhagyatik.

Hódságh község képviselőtestületének határozata a vasuti állomáshoz vezető gyalogjárda építési költségeinek kifizetése tárgyában. — Jóváhagyatik.

Titel község képviselőtestületének határozata az ó-becse—ujvidék—titeli helyi érdekű vasutára megszavazott 40,000 frt hozzájárulás fedezésére hosszú lejáratú kölcsön felvétele tárgyában. — Jóváhagyatik.

Gardinovez község képviselőtestületének határozata az ó-becse—ujvidék—titeli helyi érdekű vasutára megszavazott 6000, és egyéb adósságainak törlesztésére szükséges 4000 frtnak fedezésére hosszú lejáratú kölcsön felvétele tárgyában. — Részben feloldatik.

Zenta rendezett tanácsu város képviselőtestületének határozata az Eugen- és Hajó utcák kikövezésére vonatkozólag vállalkozóval kötött szerződésnek jóváhagyása tárgyában. — Jóváhagyatik.

O-Verbász község képviselőtestületének határozata mesterséges kenderáztató létesítése tárgyában. — Jóváhagyatik.

Ada község képviselőtestületének határozata az ada-moholi th. ut két oldalán építendő vízlevezető csatorna költségelóirányzatának elfogadása tárgyában. — Jóváhagyatik.

Krantwurt Péter ó-verbázi bíró vagyonának tűzkár elleni biztosítása. — Jóváhagyatik.

Krusevlya község képviselőtestületének határozata a községi pótdadó mikénti kivétele tárgyában. — Jóváhagyatik.

Ugyanannak határozata a bitfelekezeti járulékmikénti fedezése tárgyában. — Tudomásul vétetik.

Vilova község képviselőtestületének határozata Zeivancev Aca tehermentesítési nyilatkozata tárgyában. — Jóváhagyatik.

Ugyanannak határozata Vlahovics Ráda tehermentesítési nyilatkozata tárgyában. — Jóváhagyatik.

O-Morovica község képviselőtestületének határozata Csákvári Lajos törlesei engedélye tárgyában. — Jóváhagyatik.

Ugyanannak határozata Beke Bálint törlesei engedélye tárgyában. — Jóváhagyatik.

Bács-Gyurgyevó község képviselőtestületének határozata Vrbaski Ilia törlesei engedélye tárgyában. — Jóváhagyatik.

Ada község képviselőtestületének határozata Dragin Lyuba törlesei engedélye tárgyában. — Jóváhagyatik.

Felső-Kovil község képviselőtestületének határozata Milics Dávid törlesei engedélye tárgyában. — Jóváhagyatik.

O-Futtak község képviselőtestületének határozata a községi segédjegyző fizetésének felemelése tárgyában. — Jóváhagyatik.

Sztanisics község képviselőtestületének határozata egy tanítói állás megszeresítése tárgyában. — Jövahagyatik.

Bács-Petrovoszellő község képviselőtestületének határozata Mihelics Márton tartozásának leírása tárgyában. — Jövahagyatik.

Nemes Militics község képviselőtestületének határozata házbhelyek átengedése tárgyában. — Pótlás végett kiadatik a főszozolgabírónak.

Csataalja község képviselőtestületének határozata az 1893—97. években kiírt végrehajtói díjak tárgyában. — Jövahagyatik.

Zenta város képviselőtestületének határozata Branovaesky Ignác jutalmadija tárgyában. — Jövahagyatik.

Ugyanannak határozata a Bakai féle volt iskola-helyiség átalakítási költségeinek fedezése tárgyában. — Jövahagyatik.

Lok község képviselőtestületének határozata Vázsits Vuja tehermentesítési nyilatkozata tárgyában. — Jövahagyatik.

Mohol község képviselőtestületének határozata Csillag Armin bánatpénzeinek kamatozása tárgyában. — Feloldatik.

O-Szlapár község képviselőtestületének határozata a létesítendő róm. kath. temető javára megszavazott adomány tárgyában. — Jövahagyatik.

B-Földvár község képviselőtestületének határozata a temetők telekkönyvi átírása tárgyában. — Feloldatik.

B-Bresztovác község képviselőtestületének határozata egy tanítói állás létesítése tárgyában. — Jövahagyatik.

Turia község képviselőtestületének határozata Novakov Péter kegydíja tárgyában. — Jövahagyatik.

Ugyanannak határozata Jokity Izidor marasztalási összegeinek leírása tárgyában. — Feloldatik.

Kunbaja község képviselőtestületének határozata a kéményseprővel kötött egyezség tárgyában. — Feloldatik.

Uj-Futak község képviselőtestületének határozata a közösi földterületnek szőlők létesítése céljából leendő bérbeadása tárgyában. — Véleményezés végett kiadatik a tisztí főügyesnek.

Gyulatalva község képviselőtestületének határozata a közösi rendőrségi intézmény eltörlése tárgyában. — Feloldatik.

Mosorin község képviselőtestületének határozata a fogyasztási adókezelők díjazása tárgyában. — Feloldatik.

Temerin község képviselőtestületének határozata a kataszteri biztos mellé kirendelt képviselők napidijai tárgyában. — Jövahagyatik.

Uj-Soóvé község képviselőtestületének határozata az előjárók fizetésének felemelése tárgyában. — Jövahagyatik.

O-Kanizsa község képviselőtestületének határozata a tűzoltószertár építési költségeinek fedezése tárgyában. — Jövahagyatik.

O-Szlapár község képviselőtestületének határozata régi követeléseinek behajtása tárgyában. — Pótlás végett kiadatik a főszozolgabírónak.

Jankovác község képviselőtestületének határozata a fogyasztási adó kezeleséről alkotott szabályrendelet tárgyában. — Jövahagyatik.

Parabuty község képviselőtestületének határozata a fogyasztási adókezelők díjazása tárgyában. — Jövahagyatik.

O Verbasz község képviselőtestületének határozata óvoda építése tárgyában. — Részben jövahagyatik, részben feloldatik.

O-Morovica község képviselőtestületének határozata Soja József törlési engedélye tárgyában. — Jövahagyatik.

Pribil Ernő tisztí főügyész jelentése Balogh Sándor és társai földadó határlékanak törlése tárgyában. — Tudomásul vetetik.

Bukin község képviselőtestületének határozata a végrehajtói állás be nem töltése tárgyában. — Jövahagyatik.

B-Petrovoszellő község képviselőtestületének szabályrendelete a koreszmában tartandó táncmulatságok tárgyában. — Az 5. § kivételével jövahagyatik.

Bogojeva község képviselőtestületének határozata a m. kir. allamvasutak terhére fennálló 3 frt 24 kr küllendőrségi költség törlése tárgyában. — Töröltetik.

O-Kanizsa község képviselőtestületének határozata Zsulfa Antal főerdész jutalmazása tárgyában. — Jövahagyatik.

N-Palánka község képviselőtestületének határozata egy 4000 frtos ideiglenes kölcsön felvétele tárgyában. — Jövahagyatik.

Zenta város képviselőtestületének határozata az epreskerti két hold föld és lakbáz haszonbérbe adása tárgyában. — Jövahagyatik.

O-Becse község képviselőtestületének határozata a közösi kisbírók fűtési illetekeinek a jelen évre való kiutalványozása tárgyában. — Jövahagyatik.

B-Földvár község képviselőtestületének határozata a közösi pénzek elhelyezése tárgyában. — Tudomásul vetetik.

B-Földvár község képviselőtestületének határozata a telencsordások részére a folyó évre 5—5 frt csizmapénz kiutalványozása tárgyában. — Jövahagyatik.

Zenta város képviselőtestületének határozata a tornyosi szállásokon tartandó isteni tisztelet tartása tárgyában. — Jövahagyatik.

O-Keér község képviselőtestületének határozata a fogyasztási italadók kezelése tárgyában. — Jövahagyatik.

Prigl-Szt-Iván község képviselőtestületének határozata a m. kir. kincstártól megveendő irtványföld megvétele tárgyában. — Jövahagyatik.

Turia község képviselőtestületének határozata öv. Veluczki Kriszta kegydíja tárgyában. — Jövahagyatik.

Apatin község képviselőtestületének szabályrendelete a közösi 5 kisbíró és egy küldönc fizetésének fel-emelése tárgyában. — Jövahagyatik.

Ugyanannak határozata a Ferubach Antal és neje által ajándékba adott ház tárgyában. — Jövahagyatik.

Ugyanannak határozata a közösi tenyészbírák eltartásának mikénti fedezése tárgyában. — Jövahagyatik.

Tovarisova község képviselőtestületének határozata a közösi jegyző fizetésének leszállítása tárgyában. — Feloldatik.

Uj-Soóvé község képviselőtestületének határozata a közösi előfogatosok fizetésének felemelése tárgyában. — Jövahagyatik.

Bogojeva község képviselőtestületének szabályrendelete a közösi szolgák fizetésének felemelése tárgyában. — Jövahagyatik.

O-Becse község képviselőtestületének határozata a róm. kath. hitközség tulajdonát képező 3 iskolai tancserem kibérlése tárgyában. — Jövahagyatik.

Bukin község képviselőtestületének határozata a közösi segédjegyző és írnok jutalmazása tárgyában. — Jövahagyatik.

Ugyanannak határozata a tanítók ötödéves korpötlekainak mikénti fedezése tárgyában. — Jövahagyatik.

Ugyanannak határozata a Péter és Pál kápolna tatarozási költségeinek mikénti fedezése tárgyában. — Jövahagyatik.

O-Keér község képviselőtestületének határozata egy újonnan építendő községbáz építési alap létesítése tárgyában. — Jövahagyatik.

Káty község képviselőtestületének határozata a Tyószity István fele tartozás mikénti lefizetése tárgyában. — Jövahagyatik.

Ugyanannak határozata a Vezity Tódor terhére fennálló tartozás mikénti beszedése tárgyában. — Véleményezés végett kiadatik a tisztí főügyesnek.

O-Kanizsa község képviselőtestületének határozata a heréskertek szőlősítése tárgyában. — Tudomásul vétetik.

Apatin község képviselőtestületének határozata a két kislejtezett tenyészbika eladása tárgyában. — Jövahagyatik.

Jankovác község képviselőtestületének határozata a Meszaros Jánosnál megvett 1/3 telek föld tárgyában. — Jövahagyatik.

Apatin község képviselőtestületének határozata a közösi végű levő epreskert átengedése tárgyában. — Pótlás végett kiadatik a főszozolgabírónak.

Turia község képviselőtestületének határozata a görög keleti hitközség részére egy 3000 frtos kamatnélküli kölcsön tárgyában. — Jövahagyatik.

Csurogh község képviselőtestületének határozata Tary István és Dolovác Szeván közötti dűlő ut tárgyában. — Jövahagyatik.

Csurogh község képviselőtestületének határozata a szülöndő fizetésének felemelése tárgyában. — Jövahagyatik.

A vármegyei nyugdíjkezelő választmány határozata Buzás Pal örörlőlegény nyugdíjazása tárgyában. — Jövahagyatik.

Baja község képviselőtestületének határozata öv. Bircsár Józsefné kiskorú gyermekeinek segélyezése tárgyában. — Jövahagyatik.

Kunbaja község szabályrendelete a fogyasztási adó beszedési jutalék hováfordítása tárgyában. — Jövahagyatik.

Bács-Almás község képviselőtestületének határozata a sertésorbán elleni védőtás költségei tárgyában. — Jövahagyatik.

Mélykut község képviselőtestületének határozata a kéményseprő díjai tárgyában. — Feloldatik.

Zsabya község képviselőtestületének határozata az anyakönyvi hivatal bebutorozása tárgyában. — Jövahagyatik.

Szilbás község képviselőtestületének határozata Zarándi Zoltán tiszteletdíja tárgyában. — Jövahagyatik.

Ugyanannak határozata az ottani szegények és inségesek segélyezése tárgyában. — Jövahagyatik.

Veprovác község képviselőtestületének határozata szegények segélyezése tárgyában. — Jövahagyatik.

Bács-Petrovoszellő község képviselőtestületének határozata az állatorvosi vizsgálati díjak tárgyában. — Jövahagyatik.

Mohol község képviselőtestületének határozata egy 60,000 frtos rövid lejáratú kölcsön felvétele tárgyában. — Jövahagyatik.

Vármegyei főügyész jelentése Uj-Palánka község által neh. Ambruszt Péter hagyatékából vett ház tárgyában. — Jövahagyatik.

O-Becse község határozata birtokrendezés ügyében benyújtott felebezés visszavonása tárgyában s ez ellen benyújtott felebezés. — Feloldatik.

Titeli rétkezelő bizottság határozata átíratási illetek leírása iránt készített felebezésért megszavazott jutalom tárgyában. — Jövahagyatik.

Veprovác község határozata a kath. templom orgonájának kijavitása tárgyában s ez ellen Steinhardt Miklós által beadott felebezése. — Jövahagyatik.

Lok község határozata Velykov Bogdán törlési engedélye tárgyában. — Jövahagyatik.

Mosorin község határozata Dobrojev Jesta és Milos törlési engedélye tárgyában. — Jövahagyatik.

Mélykut község határozata az orsz. tanítói nyugdíjalapra fizetendő járulékok tárgyában. — Jövahagyatik.

Filipova község határozata a kálvária domb eladása tárgyában. — Jövahagyatik.

Kis-Hegyes község határozata egy kisegítő napidijas alkalmazása tárgyában. — Jövahagyatik.

Mohol község határozata kataszteri földbecslési munkálatok végrehajtása tárgyában. — Jövahagyatik.

Bács-Földvár község határozata Benedek István tanító helyettesének díjazása tárgyában. — Jövahagyatik.

Mohol község határozata öv. Stern Adolfné kegydíja tárgyában. — Jövahagyatik.

Gara község határozata az óvoda felállítása és óvónői állás rendszeresítése tárgyában. — Feloldatik.

O Verbasz község határozata Krautwurst János közösi végrehajtó fizetésének felemelése tárgyában. — Jövahagyatik.

Sztanisics község határozata az inséges munkásoknak nyújtandó munka tárgyában. — Jövahagyatik.

Goszpodince község határozata a közösi bába felüggasztésének ideje alatti fizetésének kintalása tárgyában. — Jövahagyatik.

Ugyanannak határozata Manojlovits Lázár segélyezése tárgyában. — Jövahagyatik.

Mohol község határozata egy iskola és tanítói lak felépítése tárgyában. — Jövahagyatik.

Obrovác község határozata Belyin sz. Vinkó Éva terhére fennálló zálogjog törlése tárgyában. — Jövahagyatik.

Mohol község határozata egy tanítói állás rendszeresítése tárgyában. — Jövahagyatik.

Hódságh község határozata az adóhivatal építési költségeinek honnan való fedezése tárgyában. — Jövahagyatik.

Goszpodince község határozata népkönyvtár létesítése tárgyában. — Részben feloldatik, részben jövahagyatik.

Jankovác község határozata tanítói fizetések fel-emelése tárgyában. — Feloldatik.

Hódságh község határozata az óvoda felállítása és egy ház megvétele tárgyában. — Részben jövahagyatik, részben feloldatik.

Ugyanannak határozata az orvoslak felépítése tárgyában. — Jövahagyatik.

Ugyanannak határozata óvoda építés tárgyában. — Jövahagyatik.

Bajmok község határozata az iskola és óvoda felépítése tárgyában. — Részben jövahagyatik, részben feloldatik.

Rem község határozata Dzsida és Borota pusztákkal kötött egyezség tárgyában. — Jövahagyatik.

Pribil Ernő főügyész jelentése a rémi templom építése ügyében. — Pótlás végett kiadatik a főszozolgabírónak.

Kuncz Fülöp oklevelének meghirdetése. — Meghirdettetik.

Dr. Ordai Károly orvosi oklevelének meghirdetése. — Meghirdettetik.

Gainovits Angyalka szülösznö oklevelének meghirdetése. — Meghirdettetik.

O-Futak község képviselőtestületének határozata behajtatlan követeléseinek leírása tárgyában. — Jövahagyatik.

Gara község képviselőtestületének határozata az 1884. évi számadási hiány leírása tárgyában. — Jövahagyatik.

Katymár község képviselőtestületének határozata behajtatlan követeléseinek leírása tárgyában. — Jövahagyatik.

Stanisits község képviselőtestületének határozata Ebenhardt József legelőjki tartozásának leírása tárgyában. — Jövahagyatik.

A jegyzői nyugdíj ellenőrző választmányának határozata Oláh Lászlóné özvegyi ellátása tárgyában. — Jövahagyatik.

Ugyanannak határozata Lajthay Benjamin mélykúti jegyző nyugdíjaztatása tárgyában. — Jövahagyatik.

Özv. Ráics Miklós név kényve neh. férje halozási negyedének kiadása tárgyában. — Kintalványoztatik.

Uj-Soóvé 1892, Apatin 1894, A-Kovil 1992, B-Bukin 1894, D-Szt-Iván 1894, Csurogh 1895, B-Bukin 1895, Csurogh, Filipova, O-Verbasz, Kovil Szt-Iván, Kulpin, B-Doroszló és O-Futtak 1896. évi közpöntári számadásai. — Részben felmentő, részben marasztaló határozat hozatik.

Apatin, B-Bresztovác, N-Palánka, Szeghegy, Torzsa, Ujszivac, Veprovác községek és Zenta r. t. város 1897. évi gyámpöntári számadásai. — Jövahagyatik.

Káty 1888 és 1889, Vilova és F.Szt-Iván 1895., F.Kovil és Vilova 1896. évi képzés és nevelési alap számadásai. — Jövahagyatik.

Bezdán község 1895. 1896. évi ipariskolai alap számadásai. — Jövahagyatik.

Hódságh község Rausch Ede-féle szegény iskolás gyermek segélyezési alap számadása 1897. évről. — Jövahagyatik.

Hódságh község Rausch Ede-féle árva-ház-alap számadása 1897. évről. — Jövahagyatik.

Béreg és Sztanisits község 1898-ik pótköltségvetése. — Jövahagyatik.

Alispáni jelentés.

— Felolvasatott június hó 21-én tartott rendes közgyűlésen. —

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Jelentésem elején fájdalmas kötelességemnek tartom megemlékezni azon súlyos vesztéséről, mely bennünket egy tagtársunk almási és gödrei Siskovits Tamás varatlan elhunytával ért.

Egyike volt ó azon keveseknek, kik a mai kor felfogá-dacára szive egész ragaszkodott a megyei intézvényekhez; s mióta lakását Baranyából hozzánk tette át, élénk részt vett közügyeink intézésében, mindig mások javát, boldogulását keresve.

Mintaképe volt ó a szokimondó magyar embernek, mi miatt a parlamentben is — melynek tagja volt — pártokivüli állást foglalt el.

Tisztelte és szerette őt mindenki, tanbizonyoságot tett erről a megdicsőült földi maradványainak eltakarítása alkalmával megnyilatkozott részvét is, mely sürű sorokban állta körül ravatalt mindkét vármegyében.

Baranya vármegyében fekvő ősi birtokán Gödriben végbement temetésénél főispán ur vezetése alatt törvényhatóságunknak számos tekintélyes tagja s választókerületének választói impozáns számban vettek részt.

Azt hiszem a vármegye közönsége kifejezésre nem juttathatott óhajának tettem eleget akkor, midőn a vármegye közönsége nevében, kegyelete jeléül, díszes koszorút helyeztettem a megboldogult ravatálára, ezen felirással: „Bács-Bodrogh vármegye közönsége — Siskovits Tamásnak.“

Ezen rövid visszapillantással a megboldogult polgári erényeit kellőleg méltatva, engedje meg a tekintetes törvényhatósági bizottság, miszerint annak előrebocsaj-tásával, hogy a Siskovits Tamás elhunytával tresedésbe jött bács-almási országgyűlési képviselői állásra vármegyeink egyik legtekintélyesebb családjának rokonszenves tagja, Latinovits Géza vármegyei bizottsági tag ur választatott meg és pedig a legnagyobb rendben lefolyt választás mellett,

jelentésem tulajdonképeni tárgyára áttérve elő-adjam, miszerint ugy a központi, mint a járási tisztviselők teljes ügybuzgalmat fejtettek ki feladataik teljesítésében s ha ennek dacára az ügyek elintézésében némi hátramaradás észlelhető, az — mint már többször említém — a folyton szaporodó ügyfoglalomnak s annak

tulajdonítható, hogy akár betegség, akár szabadságolás folytán időlegesen megkevesült munkaerő a teendők elvégzésére megfeszített munkásság kifejtése mellett is képtelen.

Az ügyemre különösen hátrányos befolyást gyakorolt és gyakorol a vármegyei főlevéltárnoknak sajnálatos betegkedése, kit e miatt szabadságot kellett; azonfelül a közigazgatási lajstromzónák fejelemi alá vonása, kit egyúttal hivatalától is felfüggeszteni kellett.

A vármegyei házipénztárt és az árvapénztárt, nemkülönben a vármegyei kezelése alatt álló alapokat törvényes kötelességemhez képest havonként megvizsgálván, azokat teljesen rendben és kifogástalanul kezeltekül találtam.

A házipénztárnak és az abban kezelt alapoknak a folyó hó 14-én foganatosított váratlan vizsgálata alkalmával allagát a jelentésem mellékletét képező vizsgálati jegyzőkönyv tünteti fel, a mely szerint találtatott készpénzben 98,866 frt 37 kr, takarékpénztári könyvekben 1,084,317 frt 52 kr, allamkötvényekben 167,992 frt 86 kr, magánkötvényekben 1,003,100 frt, egyebekben 157 frt 84 kr; vagyis összesen 2,354,434 frt 59 kr.

A fenti időpontban a vármegyei nyugdíjalapban volt készpénz 2599 frt 92 kr, takarékpénztárba elhelyezett tőke 220,000 frt; összesen 222,599 frt 92 kr.

A községi jegyzői nyugdíjalapban volt behajtás alatt álló járulékok 25,159 frt 53 kr, készpénzkészlet 3428 frt 50 1/2 kr, takarékpénztárban elhelyezett tőke 47,000 frt; összesen 75,588 frt 03 1/2 kr.

A régi közmunka alapban volt a mult közgyűlés alkalmával behajtás alatt álló hátralék 11,192 frt 79 kr, pénzkészlet 208 frt 42 1/2 kr, takarékpénztárilag elhelyezett tőke 57,305 frt 22 kr; összesen 68,706 frt 43 1/2 kr.

Az uti-alap allagát az alábbi szám adatok tüntetik fel: A mult közgyűlés alkalmával volt hátralék 153,481 frt 06 kr, a folyó évi II. negyedi előírás kitett 90,227 frt 05 kr, időközi szaporodáskép előíratott 302 frt 30 kr; kiteszt tehát a tartozás összesen 244,010 frt 41 krt. Erre készpénzben befolyt 53,442 frt 51 kr, szabályszerűen leíratott 1023 frt 01 kr, behajtás alatt álló tehát 189,544 frt 89 kr; takarékpénztárilag elhelyezve van 305,000 frt, a készpénzkészlet 28,379 frt 90 kr; az uti-alap allaga áll tehát 522,924 frt 79 krt.

Már a mult rendes közgyűlésre adott jelentésemben tudomására hoztam a tekintetes törvényhatósági bizottságnak, hogy 11791. szám alatt kiadott rendelettel intézkedtem az iránt, hogy az 1897. évi községi számadások a szabályrendeletileg megállapított határidőben felülvizsgálatra beterjesztessenek.

Eme felhívásom folytán a községek legnagyobb része beterjesztette számadásait, a beterjesztéssel késlekedőket pedig folyó hó 11-én 27077. szám alatt megfűggettem. Ez ideig még nem terjesztették be számadásaikat: B. Almás, B. Bukin, Kovil-Szt. Iván, Nádaly, O. Verbász, Szilbás, B. Szenttamás, Katymár, Borsód, Gákova, Kerynyaja, Mohol, O. Kanizsa, Cservenka, B. Kula, B. Madaras, Plávna, Uj-Palánka, Krusevlya községek, továbbá Zenta r. t. városa.

A közbiztonság állapota a lefolyt évnegyedben, dacára annak, hogy a megélhetési viszonyok a szegényebb néposztalpra elég terhesek voltak, nem mondható kedvezőnek, igazolják ezt a következő számadatok, melyeket a m. kir. II. kerületi csendőrpáncsnokság bocsájott rendelkezésemre, ezek szerint előfordult: gyilkosság 2, emberölés 4, emberölés kísérlete 1, rablás 4, gnyjtogetás 3, lopás 137, orgazdaság 13, testi sértés 69, család 7, erőszakos nemi közösülés 2, bamis pénz forgalomba hozatala 1, okirathamisítás 8, veszélyes fenyegetés 22, különféle kihágás 123.

Nem mulasztatom el itt felemlíteni, miszerint a mult évnegyedre adott jelentésem szerint O. Kér, Madaras, O. Morovicza, Bács-Földvár és Gajdóbrán felállítani kert csendőrsőrk közül a nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter ur csupán O. Morovicza, O. Kér és Madaras községekben engedélyezte az őrsök felállítását és pedig az elől nevezett két községben 5-5, az utolsóban pedig 7 főből állott. Továbbá ugyanó egy rég érzett szükségnek tett eleget akkor, midőn a csávolyi őrsnek Bikityre való visszahelyezését megengedte.

A szocialisták viselkedése a lefolyt évnegyedben csupán Bács-Szenttamásnál adott okot a hatósági beavatkozásra, hol Sendula Sándor, Gruits Milán és Gavanszki Milán folyó évi május hó 8-án a piacléren a néphez igazó beszédekert intéztek s a rendőri felhívásra eloszlaní nem akartak és csak akkor, midőn nagyobb erő megérkezésétől tartottak, oszlottak szét. Nevezettek ellen a kihágási eljárás a főszolgabíró jelentése szerint megindítatott.

Az hiszem nem tévedek, ha azt állítom, hogy a szocialisták megújulásukat részben azon erélyes eljárás idézte elő, melyet a magas kormány a szocialisták központi intézősége ellen foganatba vett, részben azon kedvező kilátás, melylyel a termények állása a legutóbbi napokig mindannyiunkat kecsgetett. De a munkás nép zömének megnyugtatóására mégis a legüdvösebb befolyást a munkaadók és a megyei munkások közötti jogviszonyt szabályozó 1898. évi II. törvény-cikkben foglalt határozmányok megismertetése gyakorolta, mit akkép véltem elérni, hogy a főszolgabírákat és ezek utján a községek előljáróit köteleztem, a vármegye területén lévő gazdasági egyület s a gazdáköröket pedig felkértem arra, hogy felolvasásokat tartsanak a törvényből. Ezen kívül a magas miniszterium által rendelkezésemre bocsájított s az említett törvényt tartalmazó füzeteket a munkások között kiosztattam, s a községeket felhívtam arra, hogy a Rózsa Kálmán és neje kiadásában megjelent a törvény népies ismertetését tartalmazó könyvecskét megfelelő számban rendeljék meg s azokat a munkásnép között osszák ki.

Mindezekhez járult még a tettes törvényhatóság azon nagylelkű elhatározása, melylyel a szükséggel küzdő munkásnép nyomorának némi enyhítésére „inséges munkákra” 80000 frtnak folyósítását rendelte el, s mely célra a magas kormány szinte 40.000 frtot bocsájított a vármegye rendelkezésére.

Ezek összehatásának kell tulajdonítanom a munkásnép eddigi csendes megnyugvását, adja Isten, hogy tartós s állandó legyen, a mit azonban az utóbbi napok kedvezőtlen időjárása erősen kétségessé tesz.

A tartós nedves időjárás s a nagy területeken mutatkozott ködök a virágzásban volt gabonaművek fejlődését hátrányosan befolyásolta, s erős tápot adott a

mindentítt fellépett rozsdá terjedésére, mely tudtommal eddigél csak a leveleken mutatkozott, felő azonban, hogy különösen a megdólt gabonánál a szárra és a kalászra is ki fog terjeszkedni.

Az üszög jobbjára az őszí árpán mutatkozott, jelentékenyebb kárt azonban most már alig okozhat.

Általában a gabonaműveknél a kalászok szépen kifejlődtek és teltek, termés hozamuk azonban az időjárástól s attól függ, vajlon a kedvezőbb időjárás a rozsdá terjedésének gátát vet-e? De kedvező időjárás beállta esetén is alig számíthatuak többre, mint közepes termésre.

A kapásnövényekre az időjárás kedvező lévén, azok terméshozamához a gazdák erős reménye fűződik.

A takarmányeművek hozama átlagban kielegítő, néhol kitűnő, noha az eső egyes helyeken a széna minőségét kevésbé megrontotta.

Itt helyén valónak tartottam az alábbi kimutatásba foglalni azt, hogy folyó hó 10-éig a vármegye egyes járásában hány munkás-igazolvány adatott ki, s a hatóságok előtt hány munkás-szerződés kötelelt hány munkás párral és katasztrális holdra? E kimutatás szerint.

A kiadott munkásigazolvány száma: A bajai járásban 795, az almásiban 2088, a zomboriban 721, az apatiniban 349, a hódásghiban 504, a palánkaiban 804, az újvidékieben 2703, a kulaiban 1397, a topolyaiban 3271, a zentaiban 2412, az ó-becseiben 1806, a titeliben 447, a zsabalyaiban 911, Zenta városában 1279, Összesen 10486. — A kötött munkás-szerződés száma: A bajai járásban 31, az almásiban 60, a zomboriban 18, az apatiniban 9, a hódásghiban 13, a palánkaiban 5, az újvidékieben 14, a kulaiban 33, a topolyaiban 130, a zentaiban 24, az ó-becseiben 71, a titeliben 9, a zsabalyaiban 12, összesen 429. A munkás pár száma: A bajai járásban 642, az almásiban 1095, a zomboriban 335, az apatiniban 139, a hódásghiban 353, a palánkaiban 194, az újvidékieben 534, a kulaiban 278, a topolyai 2020, a zentaiban 266, az ó-becseiben 668, a titeliben 88, a zsabalyaiban 127, összesen 6879. — A katasztrális holdak száma: A bajai járásban 8865, az almásiban 31197, a zomboriban 7058, az apatiniban 1972, a hódásghiban 9417, a palánkaiban 4611, az újvidékieben 5741, a kulaiban 4568, a topolyaiban 24656, a zentaiban 4881, az ó-becseiben 10327, a titeliben 1251, a zsabalyaiban 729, Zenta városában 53770, összesen 190.043.

Ezen kimutatásból látható, hogy még igen jelentékeny azon munkások száma, mely a munkás igazolvány kiváltásától idegenkedik. Különösen a vagyonosabb német községekben lakó munkások azok, kik magukra nézve megalázónak tartják a munkás-igazolvány kiváltását.

Az egymás iránti bizalmatlanság kifolyásának tartom továbbá azon körülményt is, hogy oly csekély számban kötetett az aratásra nézve szerződés. Továbbá, minthogy arról értesültem, hogy igen sok helyen a gazda közönség az előző tapasztalatok alapján a helybeli munkásnép iránti bizalom hiányban azokat munkába fogadni nem hajlandó, felhívtam az illető főszolgabírákat, miszerint egész befolyásukkal hassanak oda, hogy a munkaadók ezen elhatározásuktól elálljanak, továbbá ugy azokat, mint a vármegye területén levő városi törvényhatóságokat is a munkából eddigél kimaradt munkások számának közlése mellett felkértem arra, hogy a menyiben náluk munkások szüksegetlenek, forduljanak az átiratomban megnevezett községek előljáróságaihoz a szükseges munkások szerződésére végett. De ezenfelül a feles munkás létszámtól a nagyméltóságu m. kir. földmívelésiügyi miniszter urnak is tudomására hoztam, ki körrendeletileg kötelezte is a helyi hatóságokat, hogy a munkások elszorítottatése végett hozzájuk forduló gazdák kezére járjanak.

Imitt felemlitendőnek tartom azt is, hogy vármegyeük gazdasági egyesülete folyó hó 12-én Bács Kulán lodijazast rendezett, mely várakozáson felül szép sikert eredményezett. A vármegye legtovább vidékeiről is számosan vettek részt azon. Elővezettetett 286 darab ló, tehát 2-3 szor annyit, mint más években, mi tenyész-tőnik meleg érdeklődéséről tanuskodik s biztosítékát nyújtja lótenyészésünk fokozatos haladásának.

A közegészségügyi állapot a vármegye területén e lefolyt évnegyed folyamán az ezen időszakban rendszerint mutatkozni szokott nagyobb kórmozgalom ellenére kedvező volt.

Az uralkodó kórmóntó a légzőszervek heveny és idült bántalmaiban nyilvánult, a hevenyfertőző betegségek, habár helyenkint nagyobb számban is észleltettek, a többnyire enyhe és kedvező lefolyás mellett, aránylag csekély számú aldozatot követeltek.

Fellépett: 1. A roncsoló toroklob 32 községben; névszerint: O-Becse, B. Szenttamás, Csantavér, Bajsa, Krusevlya, Sztanisics, Csonoplya, Kunbaja, Vajsza, Cservenka, Keresztur, Csurogh, Goszpócinca, O. Kanizsa, Ada, Mohol, Topolya, Zsabya, Alsó Kovil, Novoszelló, Uj Palánka, Tovarisoava, O. Morovicza, Pacser, Déronya, Hódásgh, Petrovác, Kis-Kér, Járek, Bezdán, Mosorin és Tiszakálmánfalva községekben, valamint Zenta város területén. Megbetegedett összesen 244 gyermek, ezek közül meggyógyult 158, meghalt 48, gyógykezelés alatt maradt 38.

2. A kanyaró 42 községben, névszerint O-Becse, Bács-Szent-Tamás, Petrovoszelló, Turia, Bikity, Filipova, Hódásgh, Alsó-Kovil, Titel, Káty, Kuczura, Keresztur, Uj-Verbász, Kula, Cservenka, O. Verbász, O. Kanizsa, Ada, Mohol, Kupuszina, Csantavér, Szeghegy, Uj-Futak, Begecs, Csurogh, Nadaly, Zsabya, Csonoplya, Kunbaja, Bajmok, Jankovác, Bulkesz, Uj-Palánka, Obrovác, Novoszelló, Gajdóbrá, Szántova, Mosorin, Kovil-Szent-Iván, Uj-Futak, Gyulafalva és O-Palánka községekben, valamint Zenta városban. Megbetegedett összesen 2780 gyermek, ezek közül meggyógyult 1641, meghalt 118, gyógykezelés alatt maradt 1001 gyermek.

3. A vörheny 13 községben, névszerint Hódásgh, Kula, O. Morovicza, Szeghegy, Wekerlefalva, Bajsa, Zsabya, Tiszakálmánfalva, O. Szivacz, Kis-Hegyes, Déronya, Bogujéva és Rác-Militics községekben, valamint Zenta város területén. Megbetegedett összesen 302 gyermek, ezek közül meggyógyult 133, meghalt 66, gyógykezelés alatt maradt 92 gyermek.

4. A bagymáz 8 községben, névszerint O. Kér, Uj-Verbász, Sztanisics, O. Kanizsa, Kunbaja, Kis-Kér,

Kuczura és Parabuty községekben, valamint Zenta városban.

Megbetegedett összesen 58 egyén, ezek közül meggyógyult 22, meghalt 7, gyógykezelés alatt maradt 29 egyén.

5. Hökburnt 10 községben, névszerint O. Becse, Bács-Földvár, Zsabya, O. Morovicza, O. Kanizsa, Ada, Mohol, Martonos, Bajsa és Szeghegy községekben.

Megbetegedett összesen 144 gyermek, ezek közül meggyógyult 32, meghalt 8, gyógykezelés alatt maradt 106.

6. Fültpírigy lob 5 községben, névszerint O. Becse, Ada, Mohol, Martonos és Kupuszina községekben.

Megbetegedett összesen 146 gyermek, ezek közül meggyógyult 97, apólas alatt maradt 49 gyermek.

A többi járvány ragályos kórok közül betegülési esetek nem merültek fel.

Az általános védhímlőoltás a vármegye területén immár kezdetét vette; egyéb jelentésre méltó mozzanat a közegészségügyi szolgálat terén nem fordult elő.

Az allategészségügyi a folyó évek II. negyedében kedvezőnek mondható annál is inkább, mert a sertésvész, a mely járvány a legnagyobb pusztításokat vitt véghez, most csak szórványosan fordul elő.

Veszettegben kiirtatott 8 eb és 1 drb szarvasmarha; e kór Bács-Topolya, Ada, Csantavér, Csatalfja, Bezdán, O-Becse, O-Szivacz, Uj-Verbász községekben uralgott.

Lépfenében elhullott 2 darab szarvasmarha; O. Kanizsa és Temerin községekben.

Takonykór miatt kiirtatott 8 darab ló; Káty, Kovil-Szent Iván, Kulpin, Bács-Keresztur, Ada, O. Becse, Melykut és Jankovác községekben.

Rühkórban kiirtatott 1 ló, gyógykezeltetik 14 ló és 45 juh; Bács-Martonos, Temerin és Bács-Topolya községekben.

Sertésörbanc szórványosan Temerin községben volt. Sertésvész szórványosan volt Csonoplya, Pacser, Temerin, Szántova, Bács Petrovoszelló községek és Zenta városban.

A közigazgatás keretében tartozó vízi és uti ügyekben előfordult főbb mozzanatok a következőkben van szerencsém ismertetni.

A Dunán és Tiszán évenként előállni szokott tavaszi áradás ez évben nem következett be, a védekezés érdemében a rendes előkészítleten kívül külön intézkedések szüksege nem merült fel.

Engedélyezési ügyekben helyszíni tárgyalás tartatott: a gombos-vajszkai ármentesítő és vízszabályozási társulat által építendő szorító gát, O-Szivacz községében a csatornán át építendő komphid engedélyezése, obrovác-wekerlefalvi vízlecsapoló társulat alakulása, Topolyán egy újabb artézi kut, O-Szivacz községében belvizek levezetésére szolgáló vízmű engedélyezése, Apatin községében ezen és Prigl-Szt. Iván község vizeinek le-bocsajtása, Hódásghon a Mosztonga medrének tisztítása és végre Mohácson a Margitta szigeti érdeklőségnek az árvédelem egyöntetűsége céljából társulata leendő alakulása érdemében.

Mindezen ügyekben a további törvéyszabta eljárás folyamatban van.

Az utépitést illetőleg: Onagyméltósága a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak intézkedése folytán az ó-becse újvidék-titeli h. é. vasut engedélyezése ügyében pótközigazgatási bejárás. A gombos-erdődi vasuti állomások között az erdődi dunaágnak elzárása, az ezen ág fölötti vasuti hidnak kiktűszöbölése és a vágányoknak áthelyezése érdemében közigazgatási bejárás tartatott meg a miniszteri kiküldött cínöklete alatt.

A zombor-kupuszina törvényhatósági ut kiépitése érdemében helyszíni bejárás lón megtartva.

A vármegye törvényhatóságának folyó évi 7/1898. sz. határozatából, valamint a közigazgatási bizottságnak folyó évi 964/1898. sz. határozatából, nemkülönben a nagyméltóságu m. kir. kereskedelemügyi miniszterurnak folyó évi 13689/1898. sz. alatt kelt intézvényéből kifolyólag a vármegye területén fellépett inség következtében a sürgős keresetre utalt lakosságnak közúti munkák által való foglalkoztatása céljából megszavazott, az előző években fel nem használt lekötött és a közúti alapról vezetett főkönyv VII/c/26. rovatá alatt kezelt 80.000 frtból az inséges munkákat megkezdése céljából folyó évi március hó 17-én 12943/1898. sz. a. kelt utalványommal a járási főszolgabírák és Zenta város polgármestere kezéhez összesen 29,385 frtot utalványoztam. A munkálatok folyamata alatt pedig a munkálatok folytatása és befejeztetése céljából időközi utalványaimra összesen 39,910 frt fiztetett ki, a munkálatok ellenőrzésével és feltételeivel megbízott közegek részére pedig összesen 5540 frt 03 kr utaltatott, vagyis folyó évi március hó 17-től, mint a munkálatok megkezdése napjától, mai napig az engedélyezett 80,000 frt kereten belül mindössze 74,735 frt 03 kr lett kiutalványozva. Tisztelettel bejelentem ezuttal, hogy a kereskedelmi miniszter ur az inséges vármegyei lakosság foglalkoztatása céljából uti munkálatokra s különösen földutak javítására 40,000 frtot bocsátott a vármegye rendelkezésére, mely összeg a zombori m. kir. adóhivatalnál felvettvé, a megyei utialap pénztárba bevételeztetett.

A folyó évi május hó 29-én 25295/1898. sz. alatt kelt rendeletemben intézkedtem az iránt, hogy az idő előrehaladottsága miatt és ebből kifolyólag azon körülményre való tekintettel, hogy a munkások már a rendes uton is munkához juthatnak, a foganatba vett inséges munkálatok az egész vovalon sürgősen befejeztessenek és a nyert előlegekre vonatkozó pontos elszámolási adatok hozzám beterjesztessenek.

Az elszámolásra vonatkozó adatok, egy-két szolgabírói járás kivételével, beérkezvén, a még kint levők beérkezése után a végelszámolás eszközöltetni fog, megjegyzem azonban, hogy a végelszámolás előtt a kereskedelmi miniszter ur onagyméltóságának folyó évi június hó 4-én 34.811. sz. alatt kelt leirata szerint az inséges munkák az államépitészeti hivatal főnöke, illetve a szükseghöz képest a közúti felügyelő igénybevételével felül lesznek vizsgálandók, mely felülvizsgálat a legközelebbi jövőben eszközöltetni fog.

Versenytárgyalás utján a következő építkezések és szállítások biztosítottak:

Az ada-topolyai uton az ugynevezett tornyosi hidnak építése az előirányzott költséggel szemben jelentékeny árengedéssel 799 frt mellett.

tulajdonítható, hogy akár betegség, akár szabadságolás folytán időlegesen megkevesebült munkaerő a teendők elvégzésére megfeszített munkásság kifejtése mellett is képtelen.

Az ügymentre különösen hátrányos befolyást gyakorolt és gyakorol a vármegyei főlevéltárnoknak sájnálalatos betegeskedése, kit e miatt szabadságot kellett tenni; azonfelül a közigazgatási lajstromzónák feyelmű alá vonása, kit egyuttal hivatalától is felfüggeszteni kellett.

A vármegyei házipénztárt és az árvaipénztárt, nemkülönben a vármegyei kezelés alatt álló alapokat törvényes köteleességemhez képest havonként megvizsgálván, azokat teljesen rendben és kifogástalanul kezeltek találtam.

A házipénztárnak és az abban kezelt alapoknak a folyó hó 14-én foganatosított váratlan vizsgálata alkalmávali állagát a jelentésem meféléletét képező vizsgálati jegyzőkönyv tünteti fel, a mely szerint találtott készpénzben 98,866 frt 37 kr, takarékpénztári könyvekben 1,084,317 frt 52 kr, allankötvényekben 167,992 frt 86 kr, magánkötvényekben 1,003,100 frt, egyebekben 157 frt 84 kr; vagyis összesen 2,354,434 frt 59 kr.

A fenti időpontban a vármegyei nyugdíjalapban volt készpénz 2599 frt 92 kr, takarékpénztárba elhelyezett tőke 220,000 frt; összesen 222,599 frt 92 kr. A községi jegyzői nyugdíjalapban volt behajtás alatt álló járulékok 25,159 frt 53 kr, készpénzkészlet 3428 frt 50 1/2 kr, takarékpénztárban elhelyezett tőke 47,000 frt; összesen 75,588 frt 03 1/2 kr.

A régi közmunka alapban volt a mult közgyűlés alkalmával behajtás alatt álló hátralék 11,192 frt 79 kr, pénzkészlet 208 frt 42 1/2 kr, takarékpénztárilag elhelyezett tőke 57,305 frt 22 kr; összesen 68,706 frt 43 1/2 kr.

Az uti-alap állagát az alábbi számadatok tüntetik fel: A mult közgyűlés alkalmával volt hátralék 153,481 frt 06 kr, a folyó évi II. negyedi előírás kitett 90,227 frt 05 kr, időközi szaporodásképp előíratott 302 frt 30 kr; kitesz tehát a tartozás összesen 244,010 frt 41 kr. Erre készpénzben befolyt 53,442 frt 51 kr, szabályszerűen leíratott 1023 frt 01 kr, behajtás alatt álló tőkéket 189,544 frt 89 kr; takarékpénztárilag elhelyezve van 305,000 frt, a készpénzkészlet 28,379 frt 90 kr; az uti-alap allaga áll tehát 522,924 frt 79 kr-ból.

Már a mult rendes közgyűlésre adott jelentésem tudomására hoztam a tekintetes törvényhatósági bizottságnak, hogy 11791. szám alatt kiadott rendelkezéssel intézkedtem az iránt, hogy az 1897. évi községi számadások a szabályrendeletileg megállapított határidőben fellüvizsgálatra beterjesztessenek.

Ene felhívásom folytán a községek legnagyobb része beterjesztette számadásait, a beterjesztéssel késlekedőket pedig folyó hó 11-én 27077. szám alatt megfűlgettem. Ez ideig még nem terjesztették be számadásaikat: B. Almas, B. Bukin, Kovil-Szt.-Iván, Nádaly, O. Verbász, Szilbás, B. Szenttamás, Katymár, Borsód, Gákova, Kerynyaja, Mohol, O. Kanizsa, Cservenka, B. Kula, B. Madaras, Pávná, Uj-Palánka, Krusevlya községek, továbbá Zenta r. t. városa.

A közbiztonság állapota a lefolyt évnegyedben, dacára annak, hogy a megélhetési viszonyok a szegényebb néposztályra elég terhesek voltak, nem mondható kedvezőtlennek, igazolják ezt a következő számadatok, melyeket a m. kir. II. kerületi csendőrcsapatnokság becsajtott rendelkezéseimre, ezek szerint előfordult: gyilkosság 2, emberölés 4, emberölés kísérlete 1, rablás 4, gyújtogatás 3, lopás 137, orgazdaság 13, testi sértés 69, csalás 7, erőszakos nemi közöszlítés 2, hamis pénz forgalomba hozatala 1, okirathamítás 8, veszélyes fenyegetés 22, különféle kihágás 123.

Nem mulasztatom el itt felemlíteni, miszerint a mult évnegyedre adott jelentésem szerint O. Kér, Madaras, O. Morovica, Bács-Földvár és Gajdóbrán felállítani kert csendőrőrök közül a nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter ur csupán O. Morovica, O. Kér és Madaras községekben engedélyezte az őrsők felállítását és pedig az elől nevezett két községben 5-5, az utolsóban pedig 7 főből állott. Továbbá ugyan egy rég érzett szükségnek tett eleget akkor, midőn a csávolyi őrsnek Bikityre való visszahelyezését megengedte.

A szocialisták viselkedése a lefolyt évnegyedben csupán Bács-Szenttamáson adott okot a hatósági beavatkozásra, hol Sendula Sándor, Gruits Milán és Gavanszki Milán folyó évi május hó 8-án a piacot érten a néphez igazt beszédekert intéztek s a rendőri felhívásra eloszlaní nem akartak és csak akkor, midőn nagyobb erő megérkezésétől tartottak, oszlottak szét. Nevezettek ellen a kihágási eljárás a fűszolgabíró jelentése szerint megindítattott.

Azt hiszem nem tévedek, ha azt állítom, hogy a szocialisták megjuhászkodását részben azon erélyes eljárás idézte elő, melyet a magas kormány a szocialisták központi intéztsége ellen foganatba vett, részben azon kedvező kilátás, melylyel a termények állása a legutóbbi napokig mindannyiunkat kecsgetett. De a munkás nép zömének megnyugtatótására mégis a legidősebb befolyást a munkaadók és a megyei munkások közötti jogviszonyt szabályozó 1898. évi II. törvény-cikkben foglalt határozmányok megismertetése gyakorolta, mit akkép véltem elérni, hogy a fűszolgabírákat és ezek utján a községek előjáróit köteleztem, a vármegye területén lévő gazdasági együletet s a gazdáköröket pedig felkértem arra, hogy felolvasásokat tartanak a törvényből. Ezen kívül a magas miniszterium által rendelkezéseimre becsajtott s az említett törvényt tartalmazó füzeteket a munkások között kiosztattam, s a községeket felhívam arra, hogy a Rózsa Kálmán és neje kiadásában megjelent a törvény népies ismertetését tartalmazó könyvecskét megfelelő számban rendeljék meg s azokat a munkásnép között osszák ki.

Mindezekhez járult még a tettes törvényhatóság azon nagylelkű elhatározása, melylyel a szükséggel küzdő munkásnép nyomorának némi enyhítésére „inséges munkákra“ 80000 frtnak folyosítását rendelte el, s mely célra a magas kormány szinte 40.000 frtot becsajtott a vármegye rendelkezésére.

Ezek összehatásának kell tulajdonítanom a munkásnép eddigi csendes megnyugvását, adja Isten, hogy tartós s állandó legyen, a mit azonban az utóbbi napok kedvezőtlen időjárása erősen kétségessé tesz.

A tartós nedves időjárás s a nagy területeken mutatkozott ködök a virágzásban volt gabonaneműk fejlődését hátrányosan befolyásolta, s erős tapot adott a

mindenütt fellépett rozsa terjedésére, mely tudtommal eddigelé csak a leveleken mutatkozók, felő azonban, hogy különösen a megdőlő gabonánál a szárra és a kalászra is ki fog terjeszkedni.

Az ősző jobbára az őszi árpan mutatkozott, jelentékenyebb kárt azonban most már alig okozhat.

Általában a gabonaneműeknél a kalászok szépen kifejlődtek és teltek, termés bozamuik azonban az időjárástól s attól függ, valjon a kedvezőbb időjárás a rozsa terjedésének gátat vet-e? De kedvező időjárás beállta esetén is alig számítatnak többre, mint közepes termésre.

A kapásnövényekre az időjárás kedvező lévén, azok terméshozamához a gazdák erős reménye fűződik.

A takarmányeműek hozama átlagban kielégítő, néhol kitünő, noha az eső egyes helyeken a széna minőségét kevésbé megrontotta.

Itt helyőn valónak tartottam az alábbi kimutatásba foglalni azt, hogy folyó hó 10-éig a vármegye egyes járásában hány munkás-igazolvány adatott ki, s a hatóságok előtt hány munkás-szerződés kötöttet hány munkás párral és katasztrális holdra? E kimutatás szerint.

A kiadott munkásigazolvány száma: A bajai járásban 795, az almásiban 2088, a zomboriban 721, az apatiniban 349, a hódásghiban 504, a palánkaiban 804, az újvidékiben 2703, a kulaiban 1397, a topolyaiban 3271, a zentaiban 2412, az ó-becseiben 1806, a titelben 447, a zsablyaiban 911, Zenta városában 1279, Összesen 10486. — A kötött munkás-szerződés száma: A bajai járásban 31, az almásiban 60, a zomboriban 18, az apatiniban 9, a hódásghiban 13, a palánkaiban 5, az újvidékiben 14, a kulaiban 33, a topolyaiban 130, a zentaiban 24, az ó-becseiben 71, a titelben 9, a zsablyaiban 12, összesen 429. A munkás párszáma: A bajai járásban 642, az almásiban 1095, a zomboriban 335, az apatiniban 139, a hódásghiban 383, a palánkaiban 194, az újvidékiben 534, a kulaiban 278, a topolyai 2020, a zentaiban 266, az ó-becseiben 668, a titelben 88, a zsablyaiban 127, összesen 6879. — A katasztrális holdak száma: A bajai járásban 8865, az almásiban 31197, a zomboriban 7058, az apatiniban 1972, a hódásghiban 9417, a palánkaiban 4611, az újvidékiben 5741, a kulaiban 4568, a topolyaiban 24656, a zentaiban 4881, az ó-becseiben 10327, a titelben 1251, a zsablyaiban 729, Zenta városában 53770, összesen 190.043.

Ezen kimutatásból látható, hogy még igen jelentékeny azon munkások száma, mely a munkás-igazolvány kiváltásától idegenkedik. Különösen a vagyonosabb német községekben lakó munkások azok, kik magukra nézve megalázónak tartják a munkás-igazolvány kiváltását.

Az egymás iránti bizalmatlanság kifolyásának tartom továbbá azon körülményt is, hogy oly csekély számban kötöttet az aratásra nézve szerződés. Továbbá, mintbogy arról értesültem, hogy igen sok helyőn a gazda közönség az előző tapasztalatok alapján a helybeli munkásnép iránti bizalom biányban azokat munkába fogadni nem hajlandó, felhívam az illető fűszolgabírákat, miszerint egész befolyásukkal hassanak oda, hogy a munkaadók ezen elhatározásuktól elálljanak, továbbá ugy azokat, mint a vármegye területén lévő városi törvényhatóságokat is a munkából eddigelé kimaradt munkások számának közlése mellett felkértem arra, hogy a mennyiben náluk munkások szükségeltetnek, forduljanak az átiratomban megnevezett községek előjáróságaihoz a szükséges munkások szerződésére véget. De ezenfelül a feles munkás letszámot a nagyméltóságu m. kir. földmívelésügyi miniszter urnak is tudomására hoztam, ki korrendeletileg kötelezte is a helyi hatóságokat, hogy a munkások elszereződésére végett hozzájuk forduló gazdák kezére járjanak.

Imitt felemlítendőnek tartom azt is, hogy vármegyei gazdasági egyesülete folyó hó 12-én Bács Kulán lődjárat rendezett, mely várakozáson felül szép sikert eredményezett. A vármegye legtávolabbi vidékeiről is számosan vettek részt azon. Elővezetett 286 darab lő, tehát 2-3 szor annyit, mint más években, mi tenyész-tőnek meleg érdeklődéséről tanuskodik s biztosítékát nyújtja létezésétnek fokozatos baladásának.

A közegészségügyi állapot a vármegye területén e lefolyt évnegyed folyamán az ezen időszakban rendszerint mutatkozni szokott nagyobb kórmozgalom ellenére kedvező volt.

Az uralkodó kórmentő a légzőszervek heveny és idült bántalmaihoz nyilvánult, a hevenyfertőző betegségek, habár helyenkint nagyobb számban is észleltettek, a többnyire enyhe és kedvező lefolyás mellett, aránylag csekély számú áldozatot követeltek.

Fellepett:

1. A ronesoló toroklob 32 községben; névszerint: O-Becse, B. Szttamás, Csautavér, Bajsa, Krusevlya, Sztaniszt, Csonoplya, Kusbaja, Vajzka, Cservenka, Keresztur, Csurogh, Goszpodince, O. Kanizsa, Ada, Mohol, Topolya, Zsabylya, Alsó Kovil, Novoszello, Uj Palánka, Tovarisoa, O. Morovicza, Paesér, Déronya, Hódasgh, Petrovac, Kis-Kér, Járek, Bezdán, Mosorin és Tiszakálmánfalva községekben, valamint Zenta város területén. Megbetegedett összesen 244 gyermek, ezek közül meggyógyult 158, meghalt 48, gyógykezelés alatt maradt 38.

2. A kanyaró 42 községben, névszerint O-Becse, Bács-Szent-Tamas, Petrovoszello, Turia, Bikity, Filpova, Hódasgh, Alsó-Kovil, Titel, Katy, Kuczura, Keresztur, Uj-Verbász, Kula, Cservenka, O. Verbász, O. Kanizsa, Ada, Mohol, Kupuszina, Csantavér, Szeghegy, Uj-Futak, Begecs, Csurogh, Nadalj, Zsabylya, Csonoplya, Kusbaja, Bajmok, Jankovác, Bulkesz, Uj-Palánka, Obrovác, Novoszello, Gajdobra, Szántova, Mosorin, Kovil-Szent-Iván, Uj-Futak, Gyulafalva és O-Palánka községekben, valamint Zenta városban. Megbetegedett összesen 2780 gyermek, ezek közül meggyógyult 1641, meghalt 118, gyógykezelés alatt maradt 1001 gyermek.

3. A vörhegy 13 községben, névszerint Hódasgh, Kula, O. Morovicza, Szeghegy, Wekerlefalva, Bajsa, Zsabylya, Tiszakálmánfalva, O. Szivacz, Kis-Hegyes, Déronya, Bogojéva és Rác-Militics községekben, valamint Zenta város területén. Megbetegedett összesen 302 gyermek, ezek közül meggyógyult 133, meghalt 66, gyógykezelés alatt maradt 92 gyermek.

4. A hagymáz 8 községben, névszerint O. Kér, Uj-Verbász, Sztaniszt, O. Kanizsa, Kusbaja, Kis-Kér,

Kuczura és Parabuty községekben, valamint Zenta városban.

Megbetegedett összesen 58 egyén, ezek közül meggyógyult 22, meghalt 7, gyógykezelés alatt maradt 29 egyén.

5. Hökburut 10 községben, névszerint O-Becse, Bács-Földvár, Zsabylya, O. Morovicza, O. Kanizsa, Ada, Mohol, Martonos, Bajsa és Szeghegy községekben.

Megbetegedett összesen 144 gyermek, ezek közül meggyógyult 32, meghalt 8, gyógykezelés alatt maradt 106.

6. Fűltömírigy lob 5 községben, névszerint O. Becse, Ada, Mohol, Martonos és Kupuszina községekben. Megbetegedett összesen 146 gyermek, ezek közül meggyógyult 97, ápolás alatt maradt 49 gyermek.

A többi járvány ragályos kórok közül betegülési esetek nem merültek fel.

Az általános védbiműöltés a vármegye területén immár kezdetét vette; egyéb jelentésre méltó mozzanatok a közegészségügyi szolgálat terén nem fordultak elő.

Az állategészségügy a folyó évnek II. negyedében kedvezőnek mondható annál is inkább, mert a sertés-vész, a mely járvány a legnagyobb pusztításokat vitt véghez, most csak szűrványosan fordult elő.

Veszetségekben kiirtott 8 eb és 1 drb szarvasmarba; e kör Bács-Topolya, Ada, Csantavér, C-atalja, Bezdán, O. Becse, O. Szivacz, Uj-Verbász községekben uralgott.

Lépfenében elhullott 2 darab szarvasmarba; O. Kanizsa és Temerin községekben.

Takonykór miatt kiirtott 8 darab ló; Katy, Kovil-Szent Iván, Kulpin, Bács-Keresztur, Ada, O. Becse, Melykut és Jankovác községekben.

Rühkórban kiirtott 1 ló, gyógykezeltetik 14 ló és 45 juh; Bács-Martonos, Temerin és Bács-Topolya községekben.

Sertésorvác szűrványosan Temerin községben volt. Sertésvész szűrványosan volt Csonoplya, Paesér, Temerin, Szántova, Bács Petrovoszello községek és Zenta városban.

A közigazgatás keretébe tartozó vízi és uti ügyekben előfordult főbb mozzanatokot a következőkben van szerencsém ismertetni.

A Dunán és Tiszán évenként előállani szokott tavaszi áradás ez évben nem következett be, a védekezés érdemében a rendes előkészületen kívül külön intézkedések szükségese nem merült fel.

Engedélyezési ügyekben helyszíni tárgyalás tartott: a gombos-vajzkaí armentesítő és vízszabályozási társulat által építendő szorító gát, O. Szivacz községében a csatornát át építendő komphid engedélyezése, obrovác-wekerlefalvi vízlecsapoló társulat alakulása, Topolyán egy újabb artzi kut, O. Szivacz községében belvizek levezetésére szolgáló vízmű engedélyezése, Apatin községében ezen és Prigl-Szt.-Iván község vizeinek lebecsajjtása, Hódasghon a Mosztonga medrének tisztítása és végre Mohácson a Margitta szigeti érdekeltségnek az árvédelem egyöntetűsége céljából társulattá leendő alakulása érdemében.

Mindezen ügyekben a további törvényiszabta eljárás folyamatban van.

Az utépítést illetőleg: Ouagyméltósága a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak intézkedése folytán az ó-becse-újvidek-titeli h. é. vasut engedélyezése ügyében pótközigazgatási bejárás. A gombos-erdődi vasuti állomások között az erdődi dunaágnak elzárása, az ezen ág fölötti vasuti hidak kikészítésére és a vágányoknak áthelyezése érdemében közigazgatási bejárás tartott meg a miniszteri kiküldött előnklete alatt.

A zombor-kupuszinaí törvényhatósági ut kiépítése érdemében helyszíni bejárás lón megtartva.

A vármegye törvényhatóságának folyó évi 7/1898. sz. határozatából, valamint a közigazgatási bizottságnak folyó évi 964/1898. sz. határozatából, nemkülönben a nagyméltóságu m. kir. kereskedelemügyi miniszteriumnak folyó évi 13689/1898. sz. alatt kelt intézvényéből kifolyólag a vármegye területén fellépett inség következtében a sürgős keresetre utalt lakosságnak közüti munkák által való foglalkoztatása céljából megszavazott, az előző években fel nem használt lekötött és a közüti alapolról vezetett főkönyv VII/c/26. rovata alatt kezelt 80.000 frtból az inséges munkálatok megkezdése céljából folyó évi március hó 17-én 12943/1898. sz. a. kelt utalványommal a járási fűszolgabírák és Zenta város polgármestere kezéhez összesen 29.385 frtot utalványoztam. A munkálatok folyamata alatt pedig a munkálatok folytatása és befejeztetése céljából időközű utalványaimra összesen 39.910 frt fizettetett ki, a munkálatok ellenőrzésével és felügyeletével megbízott községek részére pedig összesen 5540 frt 03 kr utaltattott, vagyis folyó évi március hó 17-től, mint a munkálatok megkezdése napjától, mai napig az engedélyezett 80.000 frt keretén belül mindössze 74.735 frt 03 kr lett kiutalványozva. Tisztelettel bejelentem ezuttal, hogy a kereskedelmi miniszter ur az inséges vármegyei lakosság foglalkoztatása céljából uti munkálatokra s különösen földutak javítására 40.000 frtot becsajtott a vármegye rendelkezésére, mely összeg a zombori m. kir. adóhivatalnál felvétetvén, a megyei utialap pénztárba bevezetettett.

A folyó évi május hó 29-én 25295/1898. sz. alatt kelt rendeletemben intézkedtem az iránt, hogy az idő előreladottsága miatt és ebből folyólag azon körülményre való tekintettel, hogy a munkások már a rendes uton is munkához juthatnak, a foganatba vett inséges munkálatok az egész vonalon sürgősen befejeztessenek és a nyert előlegekre vonatkozó pontos elszámolási adatok hozzám beterjesztessenek.

Az elszámolásra vonatkozó adatok, egy-két szolgabírói járás kivételével, beérkezvén, a még kint levők beérkezése után a végelszámolás eszközöltetni fog, megjegyzem azonban, hogy a végelszámolás előtt a kereskedelmi miniszter ur önagyméltóságának folyó évi június hó 4-én 34.811. sz. alatt kelt leirata szerint az inséges munkák az állampépítészeti hivatal főnöke, illetve a szükséghez képest a közüti felügyelő igénybevételével felül lesznek vizsgálandók, mely felülvizsgálat a legközelebbi jövőben eszközöltetni fog.

Versenyfőgyalás utján a következő építkezések és szállítások biztosítottak:

Az ada-topolyai uton az ugynevezett tornyosi hidnak építése az előíranyzott költséggel szemben jelentékeny árengedéssel 799 frt mellett.

A gákovai vasuti feljáró utnak habverés ellen fennálló ellátása 289 frtért.
A hódásági vasuti feljáró ut kiépítése jelentékeny árendéssel 18,270 frt 49 kr.
A járek-temerini és zombor-bezdáni kongotéla utra szükséges homok szállítása és végre a vármegye székháza részére szükséges jégveremnek építése, utóbbi szinte jelentékeny árendéssel, vagyis 2140 frt ár mellett.

Kérem a tekintetes törvényhatósági bizottságot, miszerint ezen jelentésem tudomásul venni s nekem megengedni kegyeskedjék, hogy megroggalt egészségem helyreállítása végett, ha azt a közszolgálat megengedni fogja, 4 heti szabadságidőt vehessek igénybe.

Tanügy.

Bács-Bodrogh vármegye közs. tanító-egyesületének központi választmánya, Molnár Ferenc egyesületi elnök vezetése mellett, folyó évi június hó 19-én Szabadkán igen érdekes és látogatott gyűlést tartott, mely gyűlésen vármegyénk tisztelt szeretett kir. tanfelügyelője: Gráf Nikáz ur is jelen volt, a népevelés szent ügyének tiszta szeretetéből s az egyesület iránt mindenha lelkesedő ügybuzgóságából kifolyólag ezúttal is nagyban hozzájárulván ahhoz, hogy a tanácskozás tárgyát képező dolgok a lehető leghelyesebb irányban és módon intézzenek el.

A választmányi gyűlés tárgysorozatából, illetve határozataiból kiemelendők tartjuk az alkalommal megemlíteni különösen a következőket.

I. A vármegyei községi tanítóegyesület f. évi szept. hótól kezdődőleg egy, havonként megjelenendő, s kiválóképpen az egyesület ügyeit szolgáló hivatott szakfolyóiratot szerkesztet, s ad ki „Bácskai Tanügy“ néven, melynek felelős szerkesztőjévé a választmány az egyesület főjegyzőjét: Harsányi Jánost bízta meg.

II. A „Czirfusz-alapítvány“ 1500 frtra ki lévén egészítve, erre nézve egy 50 frtos ösztöndíj lesz kiirandó, mely a jövő tanévtől válik esedékessé, s a melyre a várm. közs. tanítók középiskolába vagy képezdebe, polgári iskolába járó árvái, illetve gyermekei tarthatnak első sorban igényt.

III. Véglegesen megállapított a f. évben augusztus hó 28-án Szabadkán tartandó jubiláris diszközgyűlés tárgysorozata, melyet az egyesület fenállásának 25 éves emlékére nagy diszszel és lelkesedéssel készülni. A diszközgyűlés mélt. Schmausz Endre, Szabadka sz. kir. és Baja törvlj. f. városok főispánjának, mint a B. B. vm. közs. tan. egy. örökös disz- és tiszteletbeli elnökének a vezetése alatt fog lefolyni, a következő tárgysorozat mellett, u. m.:

1. Elnöki megnyitó, Molnár Ferenc egy. elnöktől.
2. Bizottság kiküldetése, mely a disz-elnököt a jub. gyűlésre meghívja és kíséri.
3. „Hymnus“, éneklő a szabadkai közs. tanító-testületből ez innepélyre alakított vegyes dalos-egyesület.
4. Disz-elnök beszéde.
5. A jubiláló közs. tan. egy. esetleges üdvözlése, — a vendég-testületek részéről.
6. Bács-Bodrogh vmegye közs. tanító-egyesületének 25 éves története, — mondja Harsányi János egyes. főjegyző.
7. A következő tantételnek: „Megfelelnek-e a népoktatási intézetek nevelőfeladatoknak? ha nem, mi legyen teendőnk?“ Szabad előadásban való elmondása; tartja a legjobb dolgozat szerzője.
8. Disztagok választása.
9. Jegyzőkönyvi hit. kiküldése.
10. „Szózat“, éneklő a jubileumi gyűlésen jelenlevők.

A választmányi gyűlés lefolyásáról szóló fenti tudósítás valóban hiányos lenne, ha el nem mondanók ezúttal még azt a szép tanügyi innepség számba menő mozzanat lefolyását is, mely a vál. gyűlés befejezte után a városi székház főispáni tanácskozó teremben zajlott le s mely lelkes ovációt a megyei községi tanító-egyesület hivatalos képviselői, a választmányi tagok rendeztek illusztris díszelnöküknek, Schmausz Endre főispán ur öméltségének.

Ugyanis:
A választmány a díszelnökségről szóló oklevelet e napon juttatta főispán ur öméltsága kezébe, az egyesület elnöke által mondott hatásos beszéd mellett. Az elnök szónoklatában meleg érzéssel hangsúlyozta azt a 20 éves lankadatlan elnöki működést, a mit öméltsága a vármegyei községi tanító-egyesület érdekében annyi ügyszeretettel kifejtett és a melyet — mint volt megyei alispán — annyi tekintélylyel és buzgósággal támogatott. Elmondotta az elnök azt a benső viszonyt, azt az erős kapcsolatot, mely az egyesület és egykori elnöke között a multban fenállott, ezt óhajtott az egyesület az életfónál végéig fentartani azzal s oly módon, hogy felejtethetetlen elnökét örökös díszelnökévé választotta.

A szép beszédre öméltsága hosszasan s

egész meghatottan válaszolt, úgy, a hogyan az ő szinte utólrhetetlen ékes szólásától méltán várni lehetett: biztosítván az ő „kedves barátair“, a megye tanítóit, hogy valamint eddig a multban, épen úgy a jövőben is szíve-lelke legigazibb, teljes erejével az ő hatáskörében oda fog törekedni, hogy nagy és szép megyénk közs. tanító-egyesülete mindinkább és inkább virágozzék.

Nemcsak szűkkeblűség, hanem egyenes hátlanság lenne részünkről, ha nem említenénk meg azt is, hogy a gyönyörű kiállítású díszoklevelet Haraszti Gyula ur, Szabadka városi tanítókartársunk rajzolta, még pedig oly művészi kivitelben és tökélylyel, hogy a remek szabadkézi munka bármely fővárosi műintézetnek díszére vált volna. A kötés barna szagrínbőr, mely szintén szabadkai mű s mely az ottani műipar finom izléséről és ügyes fejlettségéről tanuskodik

Végezetül csupán csak annyit árulok el, hogy a jubiláris gyűlés minden tekintetben impozánsnak ígérkezik, úgy „hivatalos“, mint „nem hivatalos“ minőségében.

Ezt sejteti legalább a szabadkai kedves tanítóársak nagymérvű mozgalma, melyet az egész város művelt s lelkes közönsége körében e célból már is megindított és a mely hihetőleg azt fogja eredményezni, hogy a jubiláris gyűlés lefolyásával a Bács-Bodrogh vármegyei községi tanító-egyesület tanügyi és társadalmi története egy magasztos, egy felejthetetlen szép nappal, egy kedves emlékekkel gazdagabb lesz.

r. f.

Szarvas Gábor szobrának leleplezése.

Nagy ünnepet ült Ada városa folyó hó 19-én, mely napon lelepleztetett Szarvas Gábor szobra, mely innepélyre Budapest fővárosból a „Magyar Tudományos Társulat“ tagjai sorából többen, továbbá Bács-Bodrogh vármegye és Zenta város s több község kiküldöttei, mintegy harmincan jelentek meg.

A magas vendégek — esatlakozva hozzájuk Ada város értelmisége — programszerűen délután fél 4 órakor Ada város büszkeségét, legnagyobb nevezetességét, a m. kir. földmivesséskolát látogattak meg körülbelül negyvenen.

A látogatók közül felemlítjük a következőket: Schlagger Gyula árvasz. elnök Zomborból; dr. Simonyi Zsigmond egyetemi tanár, Bartoniek Lajos igazgató, dr. Balassa József tanár, dr. Szigetvári Iván tanár és Vikár Béla lapszerkesztő Budapestről; Tajthy Jenő hit-tanár Aradról; Szávits Bertalan főgyógyász, Czabafy János számvevő, Szűcs Lajos gym. igazgató, Mészáros Lajos tanár, Tripolszky Gyula szolgabíró stb. Zentáról; Latky József plébános, dr. Hodik János ügyvéd, dr. Burtik Győző tb. járási orvos, Margitai Károly állatorvos, Király Lajos és Abraham Mihály jegyzők stb. Adáról stb. Délután fél 4 órakor vagy 15 kocsin érkeztek meg vendégeink. A tanuló ifjúság ünnepi öltözetben, két sorfalat képezve, élükön a tanári testülettel, éljennel fogadta a magas vendégeket; majd Lukácsy Imre igazgató rövid szép beszédében üdvözölte a megjelenteket, különösen a vidékieket, kik a mai innepély programjával kitérték megszemelelni a földmivesséskola telepét is.

Ünnep ez reánk nézve es kitértetés, — mondá az igazgató — mindön ily nagy számú érdeklődő, tudományos, tehát megbírálni tudó egyéneknek mutathatjuk be iskolánkat teljes valójában.

Megköszönve a megjelentek érdeklődését, szíves Isten hozottal fogadta őket.

Mely üdvözlő beszéd után Schlagger Gyula vármegyei kiküldött, árvaszki elnök, köszönte meg a vendégek nevében a nem várt szíves fogadtatást Örömmel jöttünk ide — ugymond — hogy e ma már országshírűvé vált minta-telepet megszemléljük. Legkevesebb sem kétkedünk azon, tudva, hogy ez intézet vezetése avatott kezekben van letéve, személyesen fogunk meggyőződni azon dolgokról, melyeket eddig csak hírből ismertünk. Ezek után kezdetét vette az istállók, illetve jószág-állomány, kiserletti tér s a külső gazdaság megtekintése; hol mindenütt Lukácsy igazgató szolgált alapos, szak-szerű magyarázatokkal.

Ezek után következett a munkaterem s a tanulók által készített munkák — különböző kosarak, kefék és söprűk — bemutatása; majd a faiskola, gyümölcsös és a szőlőtelep megszemlélése.

Végül a gazdag gyűjteménytárt, a tantermeket, lakószobákat és a cselédlakásokat vették szemlélés alá vendégeink.

Mindentitt a legnagyobb rend és példás tisztaságot tapasztaltak.

Harmadfél órán át kalauzoltattak vendégeink, kik a látottak s tapasztaltak felett legnagyobb meglepődésüket nyilvánították s igen hízeltő díszszavakban gratuláltak Lukácsy igazgatónak.

Ada, 1898. június 20.án.

Makay István.

Ujdonságok.

Dr. Balogh Ernő, lapunk felelős szerkesztője, köz- és váltó ügyvéd tegnap a reggeli gyorsvonattal 6 beti tartózkodásra külföldre utazott. Távollétében lapunk szerkesztéséért Szalay Frigyes, helyettes szerkesztő felelős, az ügyvédi irodát pedig dr. Lichtschein Lajos vezeti.

Kinevezés. A szegedi kir. itélőtábla elnöke Karácsonyi István végzett joghallgató szabadkai lakost a vezetése alatt álló kir. itélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

Uj ügyvéd. Dr. Jovanovits József a napokban Budapesten sikerrel letette az ügyvédi vizsgát. Zomborban nyit irodát (Korzó, Ambrozovich-féle ház.)

Dr. Feles Adolf helybeli fogorvos néhány bétre Karlsbadba utazott.

Jóváhagyás. A belügyminiszter a topolyai kath. munkás-egylet alapszabályait jóváhagyta.

Uj irnokok. Gákován községi irnokká Odry István, Balthmonostoron pedig Nagy Czirok György választott meg.

Halálozás. Dr. Grätz Ferenc kir. aljárásbíró f. hó 24-én, életének 29-ik évében elhunyt. Temetése e hó 25-én délután fél 6 órakor lesz.

Választás. Paragán segédjegyzővé Oltoványi Antal választott meg.

Művészestély Bács-Almásán. Bács-Almásról írják: E hó 21-én Zilahy Gyula, a „Nemzeti Színház“ e jeles művésze Abonyi Gyula művészarsa kíséretében érkezett Bács-Almásra, a hol az nap este kacagató magánjeleneteivel az itteni „Uri Kaszinó“ termeit zsufolásig megtöltött, közönségünk és vidékeről nagy számban idesereglett műpártoló, intelligens közönséget kellemesen szórakoztatta. Nehéz a riporterek mindama impressziókat papírra vetni, mit az „Aranyos Zsűl“ természethű utánzásával s művészi jeleneteivel a hallgató-ságra gyakorolt. Kíváncsiságunkat a legelőkelőbb jelenetekkel élesztette, és azt isteni humorával fűszerezte. Taglejtésai, arczmainak mimikája, kisérvé tiszta, ékes és élénk zamatos előadásával és élceivel, mindig az illem és jó izlés határai között, nevetetett. A közönség hálás is volt a nagy művész iránt, mert szűnni nem akaró tapsaival jutalmazta az egyes jeleneteket. Csak azt sajnáljuk mindnyáján, hogy a művész bájos hangu nejét Singhofer Vilmat nélkülözniük kellett. Végül az est sikerének egy önzetlen bajnokát és lelkes maecenását is fel kell említenem, és neki mindnyájunk nevében köszönetünket kifejezni. Ez az uri ember — ki van, a ki e nevet nem ismeri — az agilis, minden szép és nemesért hevülő, örökké mozgó dr. Hermann fiskálisunk, ki napok óta — éjjelét nappallá téve — azon fáradozott, hogy egy intelligens közönségünk, mint a jeles művész is a felejtethetetlen estén jól érezzék magukat. S hogy ez teljesen sikerült, az ő érdeme is! Eltesse őt az ur Isten sokáig! A bevételnek egy részét a művész jótékonyokra, az Eötvös-alapra fordítja.

Dalestély. A kulai dalárda 1898. évi június hó 25-én a „Zöldkert“ helyiségeiben táncal egybekötött alapszabályszerű dalestélyt rendez. A dalestély műsora a következő: 1. Hirtel A: „Eji zene.“ 2. Hoppe Rezső: „Négy eredeti magyar dal.“ 3. Kreutzer K: „Esti dal.“ 4. Schaffer H: „A posta az erdőben“, kürt szóval. Kedvező idő esetén a dalárda a esatornán felvonulást rendez.

Elgázolás. Kishegyesről írja levelezőnk: Nagy dárú volt a helybeli jómódu parasztagda Kecskés Péter háznál azon alkalomból, hogy férjhez adta leányát. A lakadalmas vendégek reggelre már nem tudtak a maguk lábán megállni, s kocsin vitték haza őket. Eből származott a veszedelem. Mert az ittas embereknek abban tellett örömlük, hogy a tizes lovakat folyton sebesebb menésre nógatták, úgy hogy a fűtcára már örült vágatás-al ért a kocsi. Így esett meg, hogy Kriszhaber Simon cseledeje, a ki épen a disznókat akarta az udvarba terelni, a hirtelen előrohánó kocsi elől már nem térhetett ki, és a lovak és kocsi keresztülzaladt a cseléden. Az asszonynak egyik lába eltörtött és a fején is megsérült. Ugyanekkor egy malacot is agyongázott a kocsi.

Szerbiából kitiltott szerb lapok. A minap hírt adtak azt, hogy a szerb kormány kitiltotta Szerbiából a Zagrábban megjelenő Szerb lapok című radikális párti szerb lapot, mert az az utóbbi időben hevesen támadta Milán királyt és a jelenlegi szerb kormányt. Az újvidéki Zasztava már pár év óta ki van tiltva Szerbiából s most Milán rendeletileg kitiltotta Szerbiából a Magyar- és Horvátországban megjelenő összes szerb nyelvű lapokat és a zagrábi horvátnyelvű Obzort is. Ugy látszik, Milán a sajtó megrendszabályoztatásával akarja magának a belgrádi tartózkodása zavartalan békéjét biztosítani.

Végzetes hintakötés. Szeghegyen egy 10 éves fiút a maga nemében páratlan baleset fosztott meg életétől. A fiu ugyanis az istállóban hintát akart magának csinálni, lócára állott fel és egy kötelet, melynek végén hurok volt, dobott át a gerendán. A fiu a hinta elkészítésén való buzgólkodása közben nem vette észre, hogy a hurok a nyakába esett s mikor a kötözéssel elkészültbe leugrott a lócáról, a hurok összehúzódott a nyakán és függve maradt, úgy hogy már hangot sem adhatott. Mire hozzátartozói észrevették, már halva volt.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ.
köz- és váltó-ügyvéd.
Helyettes szerkesztő:
SZALAY FRIGYES.
Laptulajdonos és kiadó:
BITTERMANN ANDOR.

HIRDETÉSEK.

Törlesztéses jelzálogkölcsonök
4—4½%-ra,
kamatkozó kölcsonök II-ik helyre
5½%—6%-ra, *utólagosan fizetendő*
½% jutalékért eszközöl gyorsan
HALMI MÓR
bank és jelzálogkölcson üzlete
SEGEDEN,
6—3 Korona-utca 22., sajtó ház.

